

ZMIENNOŚĆ CEN NA UNIJNYCH RYNKACH ROLNYCH

Cezary Klimkowski,
IERiGŻ-PIB

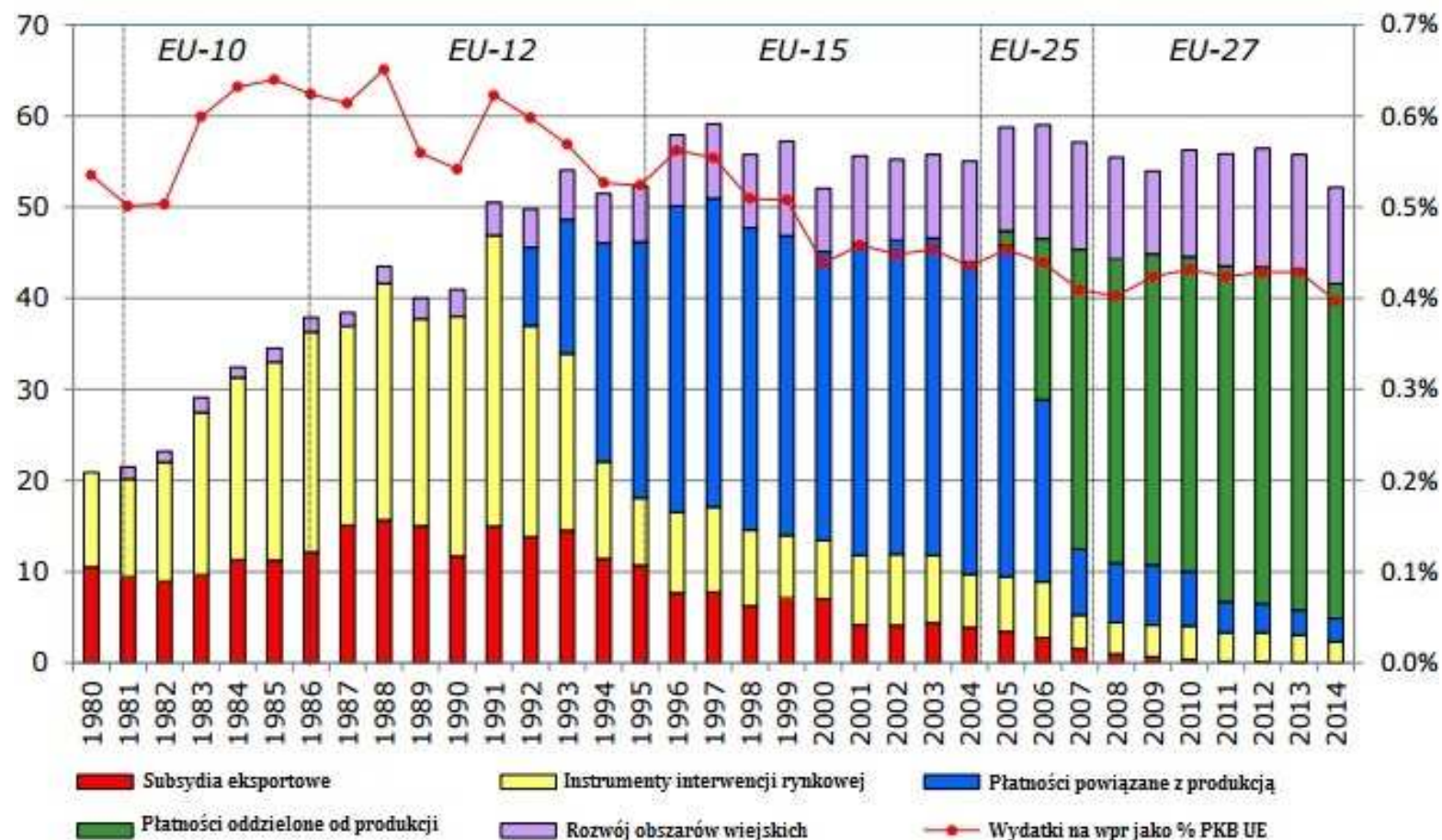
PLAN PREZENTACJI

- ◉ Motywacja
- ◉ Cele unijnej interwencji na rynkach rolnych
- ◉ Dane i Metodologia
- ◉ Prezentacja wyników badań:
 - Zmienność cen unijnych
 - Przypadek Polski
 - Zmienność cen a dochodów
- ◉ Podsumowanie

MOTYWACJA

- Temat „Źródła wzrostu oraz ewolucja struktur i roli sektora rolno-spożywczego w perspektywie po 2020 roku”
 - Zadanie 3 „Funkcjonowanie i rola sektora rolno-spożywczego w otoczeniu gospodarki narodowej (ujęcie modelowe)
 - Cel na rok 2015: Ocena funkcjonujących mechanizmów regulacyjnych rynku i skuteczności wybranych polityk rolnych

CELE UNIJNEJ INTERWENCJI NA RYNKACH ROLNYCH

CELE UNIJNEJ INTERWENCJI NA RYNKACH ROLNYCH

- Art. 39 Traktatu Ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą:
 - zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej, jak również optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
 - zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie;
 - stabilizacja rynków,
 - zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw,
 - zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów.

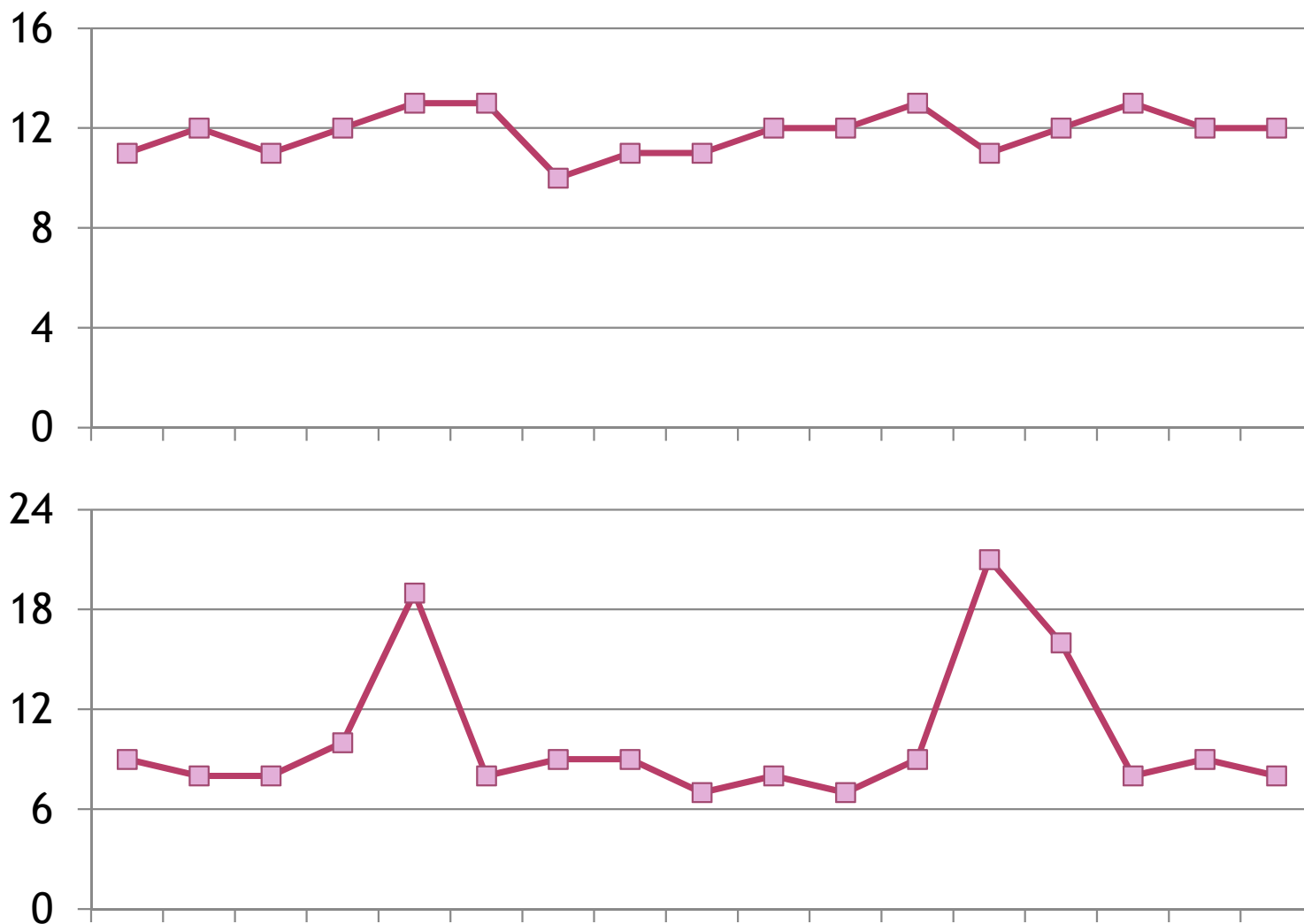
CELE UNIJNEJ INTERWENCJI NA RYNKACH ROLNYCH

- ◉ Ustanawiające jedną wspólną organizację rynków rolnych (wcześniej 21 odrębnych WORR) rozporządzenie (WE) nr 1234/2007, Dz.U. L 299 z 16.11.2007:
 - Stabilizacja rynków oraz odpowiedni poziom życia ludności wiejskiej (motyw 10. i 29.)
 - Równowaga na rynku oraz stabilizacja cen rynkowych (19., 36., 43.)
 - Stabilizacja rynku ryżu i cukru (16.)
 - sprawne i skuteczne reagowanie na zagrożenia wynikające z zakłóceń rynku (23.)
 - Utrzymanie równowagi na rynku cukru (28., 35.)
 - Stabilizacja rynkowa na poszczególnych rynkach: oliwek stołowych, oliwy z oliwek i bananów (punkt 50.); sera (60.), chmielu, tytoniu czy jedwabników (62.).

CELE UNIJNEJ INTERWENCJI NA RYNKACH ROLNYCH

- ◉ Stabilizacja rynku, równowaga na rynku najczęściej wymienianym celem Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych
- ◉ Z pozostałych obecnych w omawianym rozporządzeniu wymienić należy:
 - zagwarantowanie producentom rolnym odpowiedniego poziomu życia,
 - przejrzystość przepisów i wiarygodność informacji rynkowej,
 - poprawą stanu środowiska naturalnego
 - dbałość o jakość produktów rolnych

POTRZEBA STABILIZACJI RYNKÓW

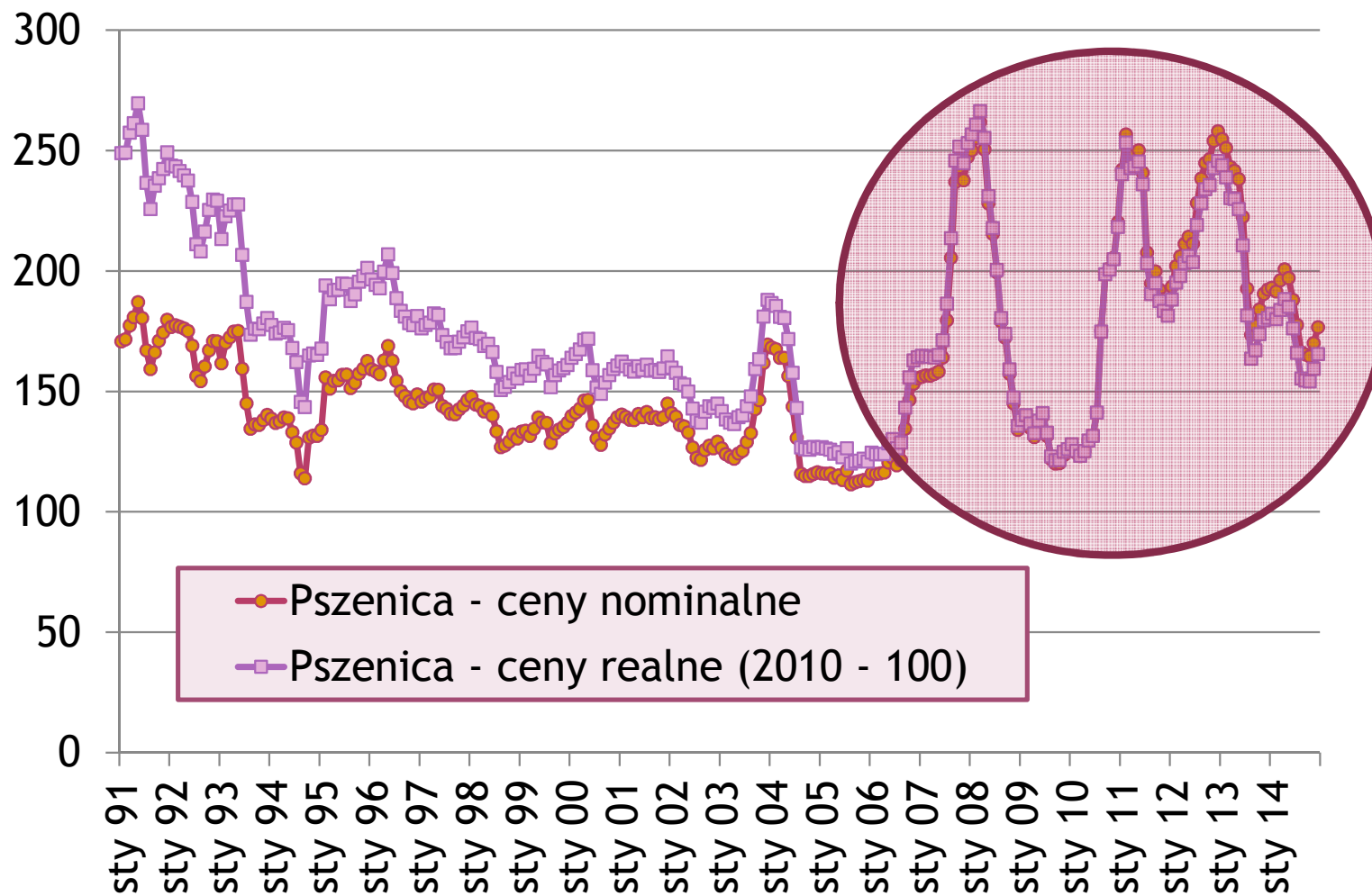
POTRZEBA STABILIZACJI RYNKÓW

- Potwierdzona w badaniach ekonomicznych awersja producentów rolnych do ryzyka
- Rolnictwo jako sektor szczególnie silnie narażony na ryzyko cenowe czy produkcyjne
- Wysoka zmienność zniechęca producentów rolnych do inwestycji i specjalizacji, a w konsekwencji obniża w długim okresie efektywność produkcji

DANE I METODOLOGIA

- ◉ Miesięczne ceny wybranych unijnych produktów rolnych (1991-2014): Agriview Database
- ◉ Miesięczne ceny światowe (1991-2014): IMF
- ◉ Ceny masła i sera: ceny spot na CME
- ◉ CPI (2010 = 100) i kursy walutowe: Federal Reserve Bank of St. Louis Database
- ◉ Sezonowość: przy użyciu metody X-12-ARIMA
- ◉ Miary zmienności: odchylenie standardowe, zmiana rok do roku.
- ◉ Badanie przyczynowości w sensie Grangera przy użyciu procedury Tody i Yamamoto

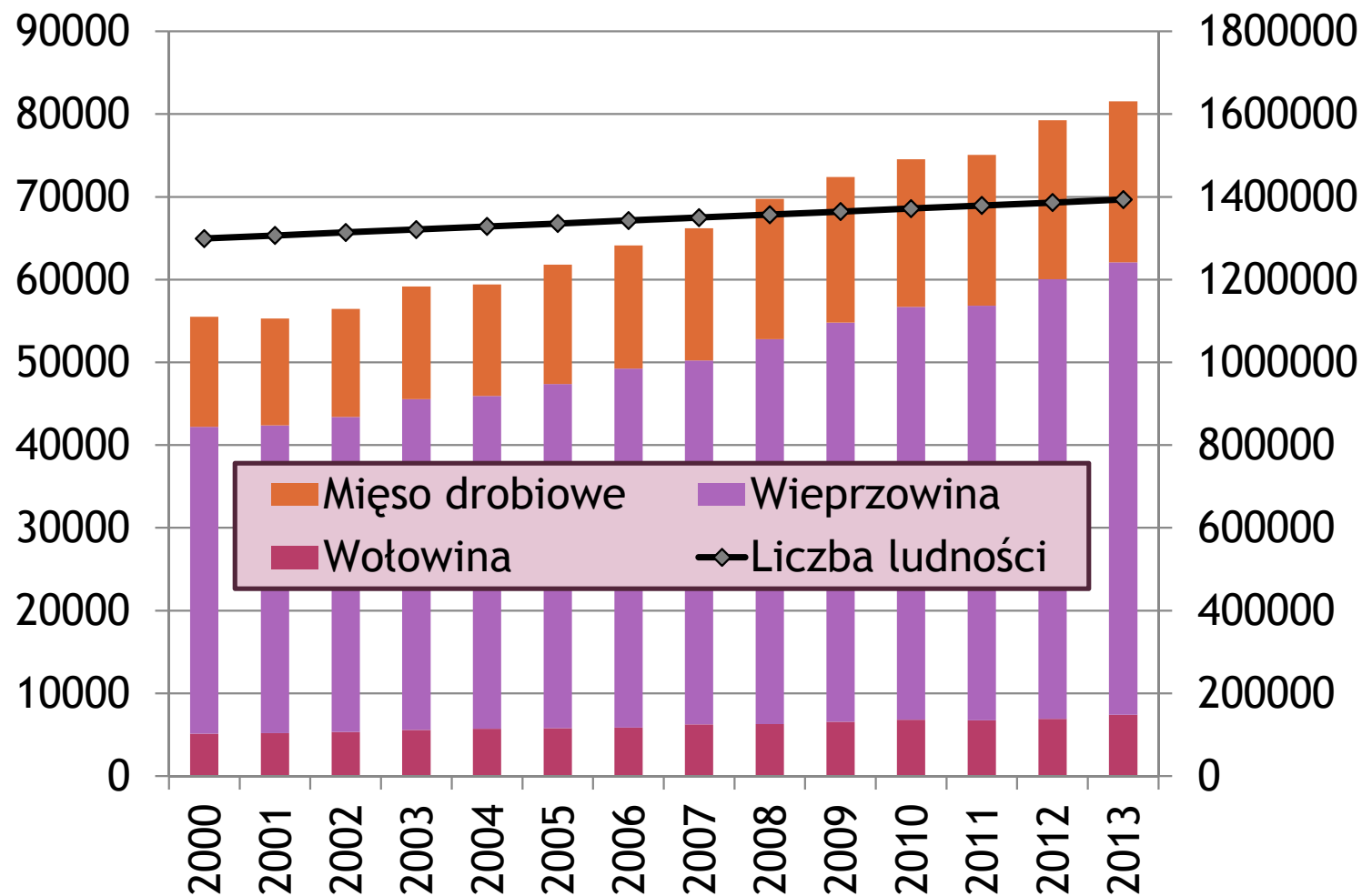
WYNIKI BADAŃ

PRZYCZYNY WZROSTU CEN ROLNYCH W OSTATNIEJ DEKADZIE

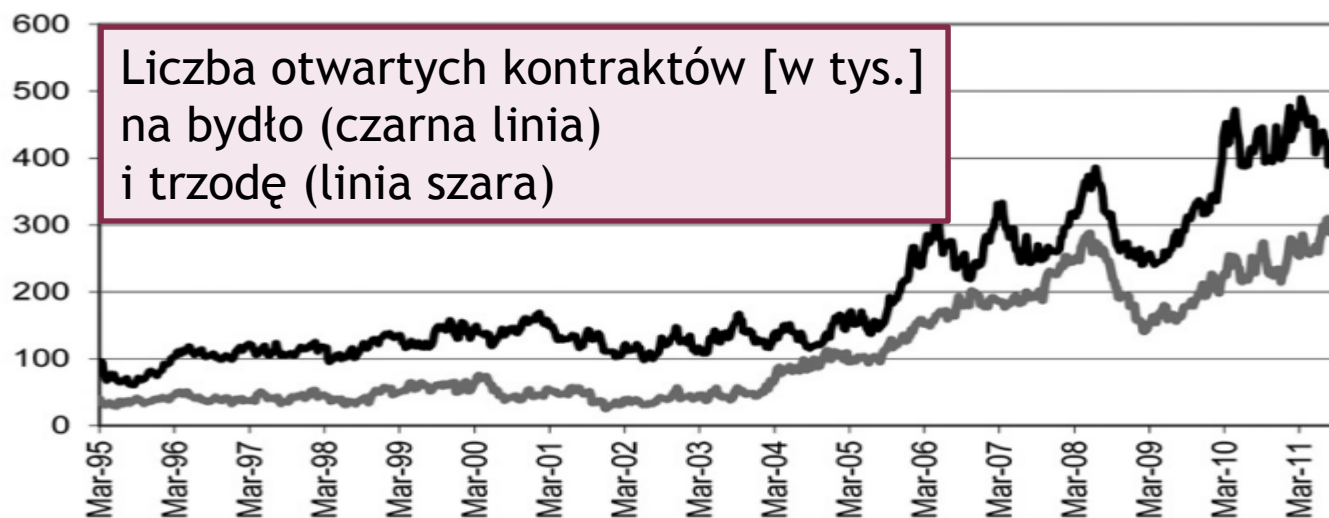
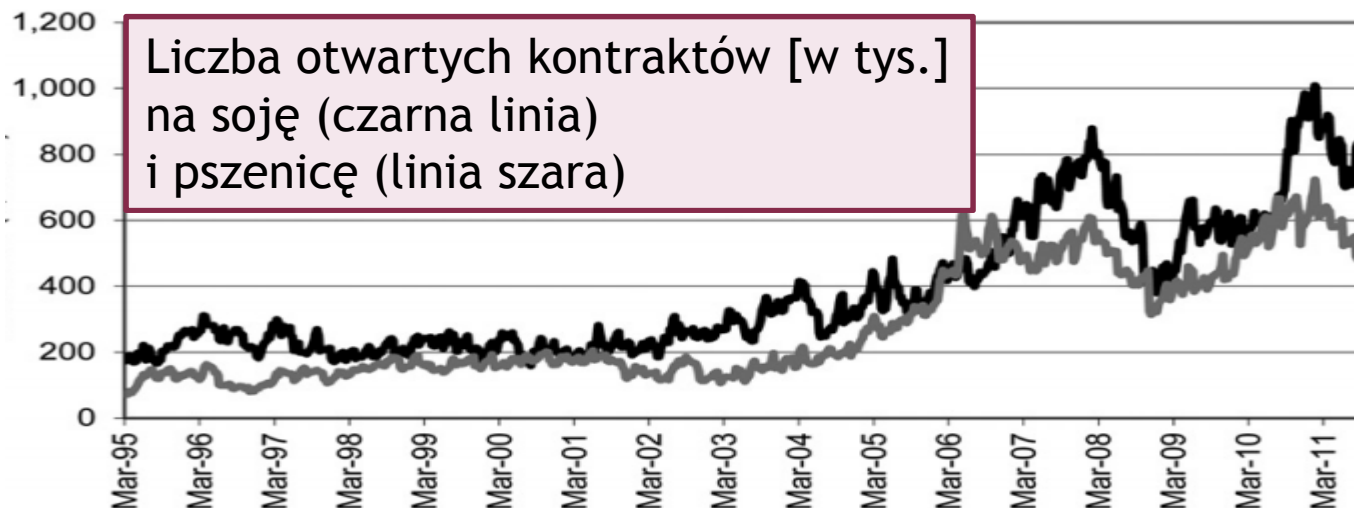
- ◉ Wzrost gospodarczy w krajach rozwijających się (Chiny, Indie, Azja Południowo-Wschodnia)
- ◉ Rozwój towarowych rynków terminowych
- ◉ Wzrost produkcji biopaliw
- ◉ Spadek wartości dolara
- ◉ Szoki podażowe wywołane czynnikami pogodowymi
- ◉ Niski poziom zapasów

WZROST SPOŻYCIA ŻYWNOŚCI W CHINACH

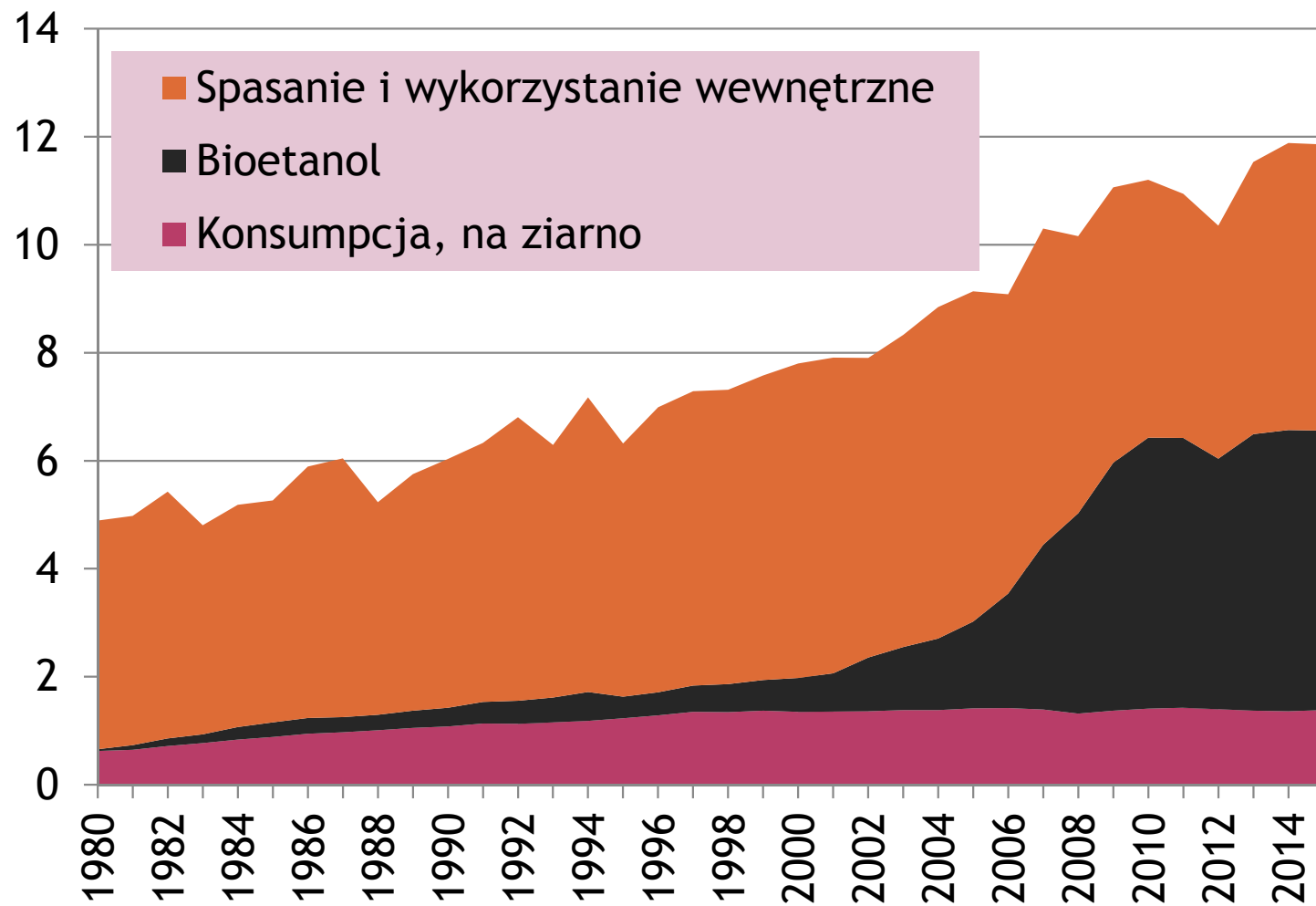

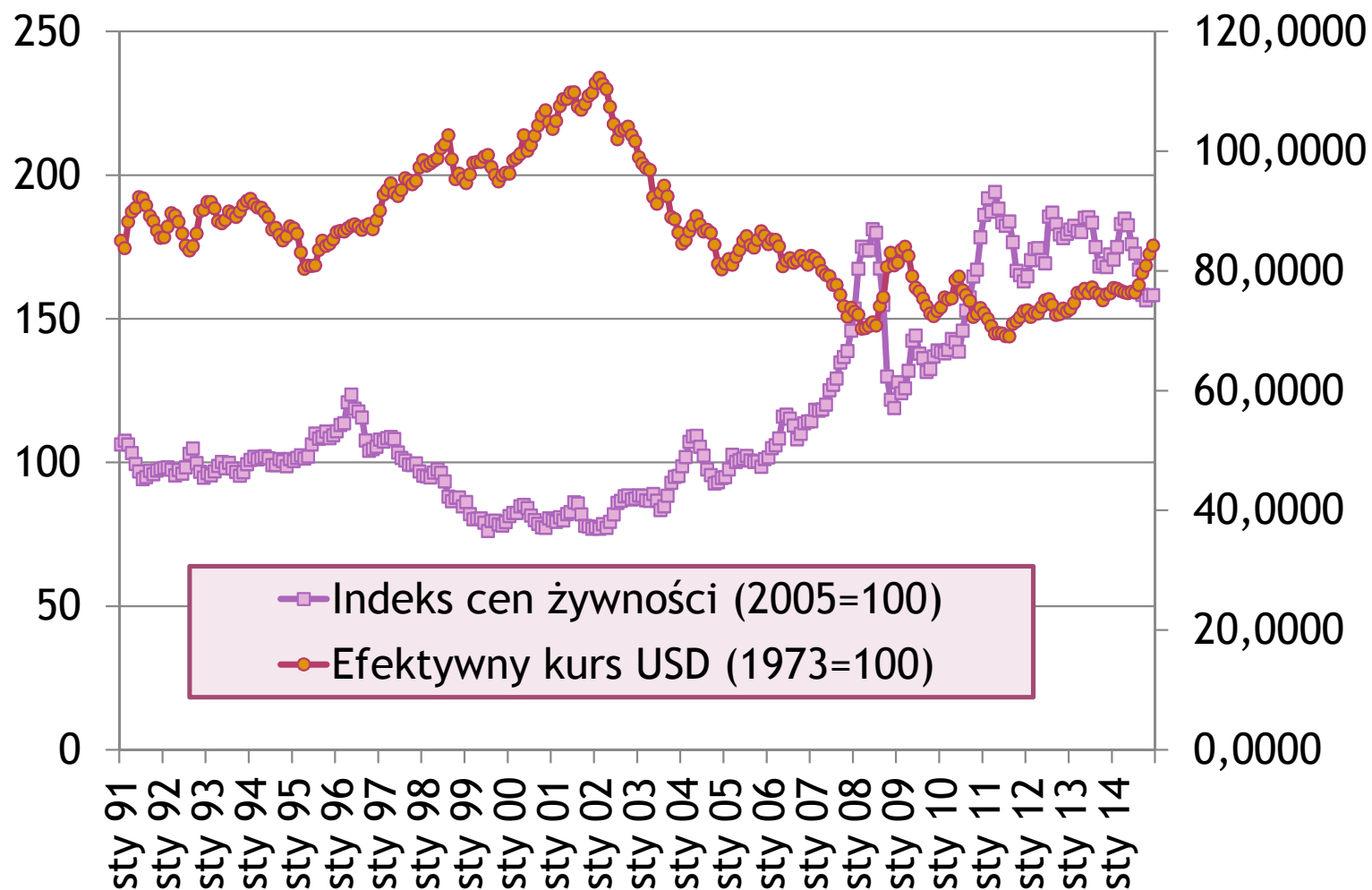
ROZWÓJ RYNKÓW TERMINOWYCH

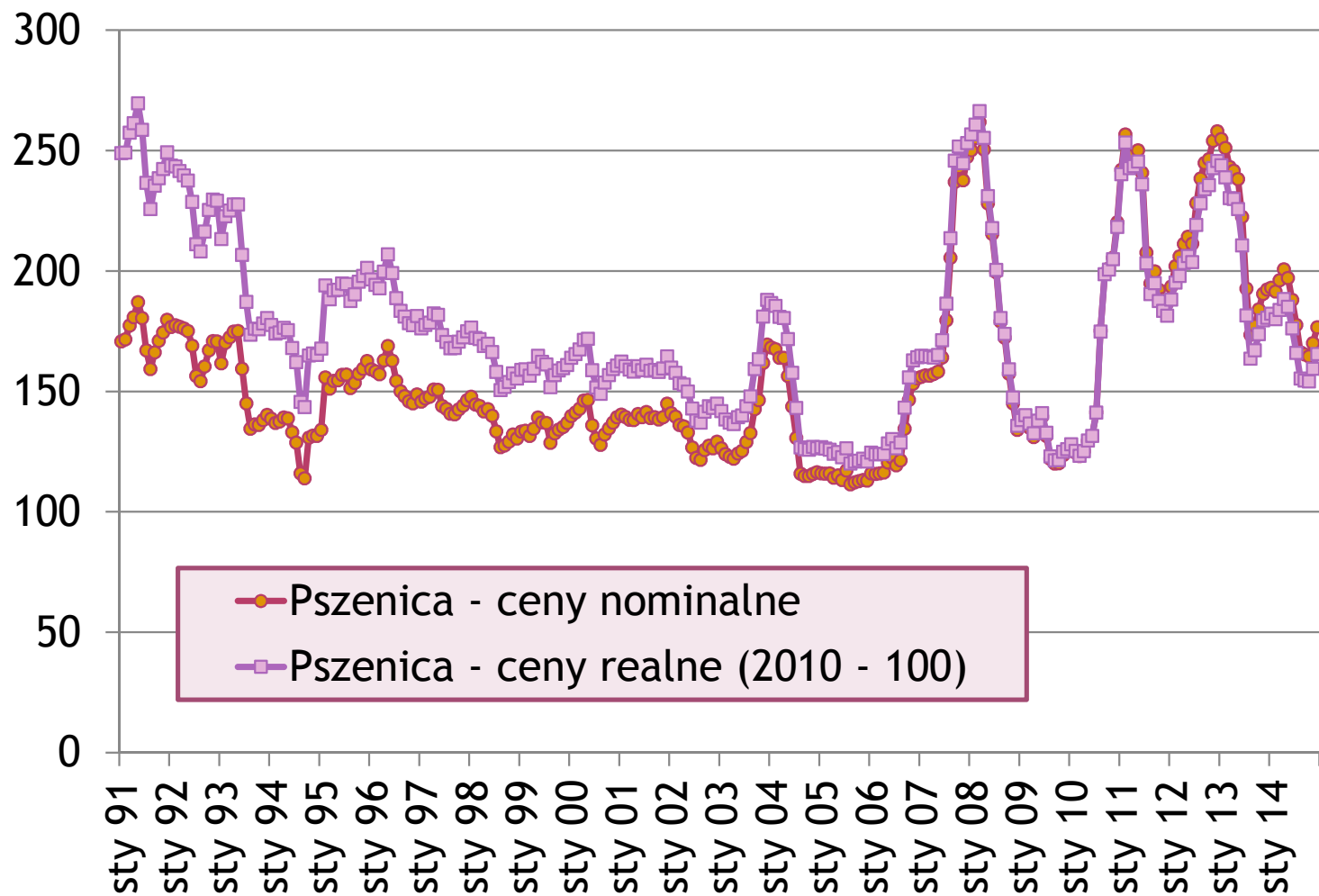
WZROST PRODUKCJI BIOPALIW

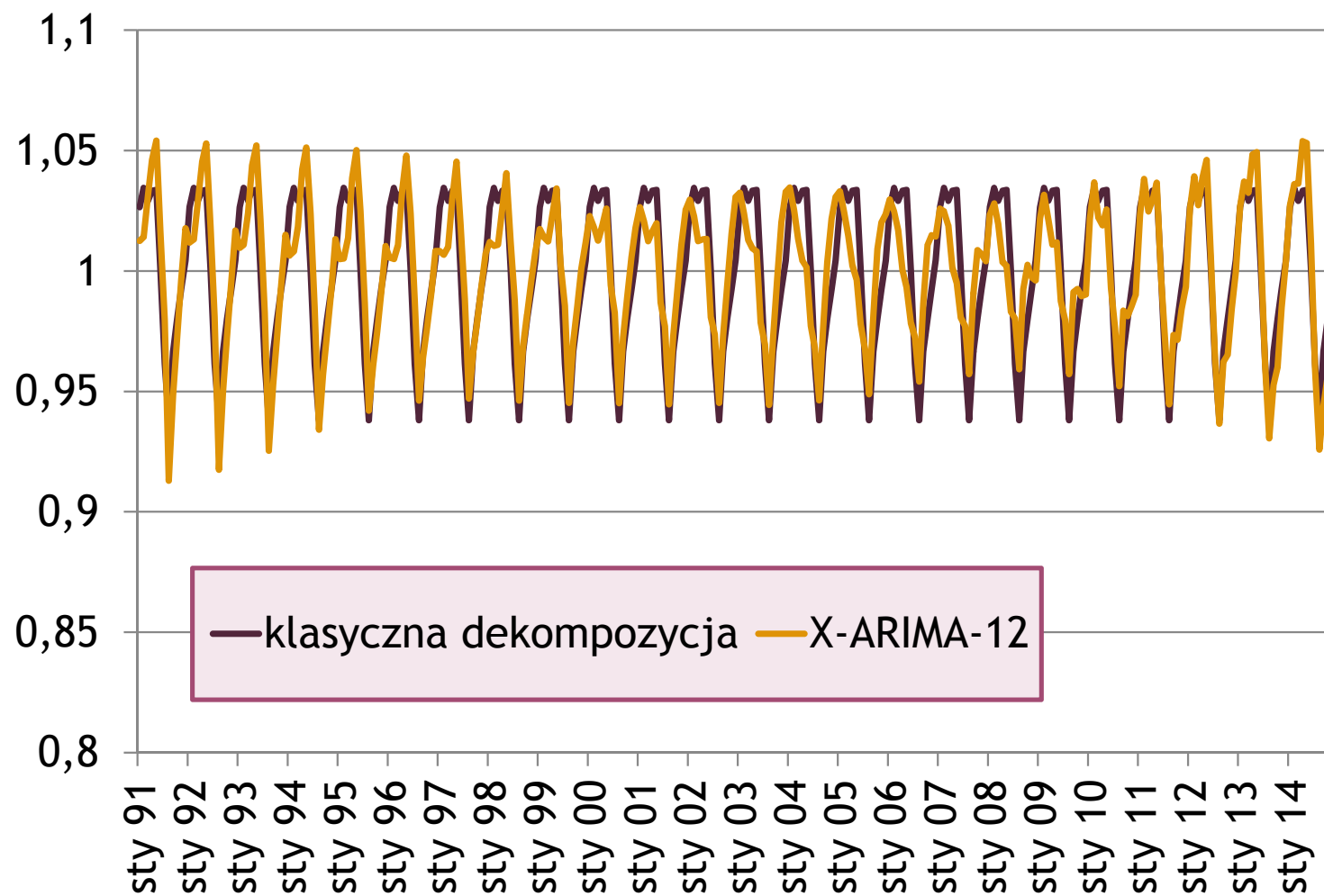
WARTOŚĆ USD A CENY SUROWCÓW ROLNYCH

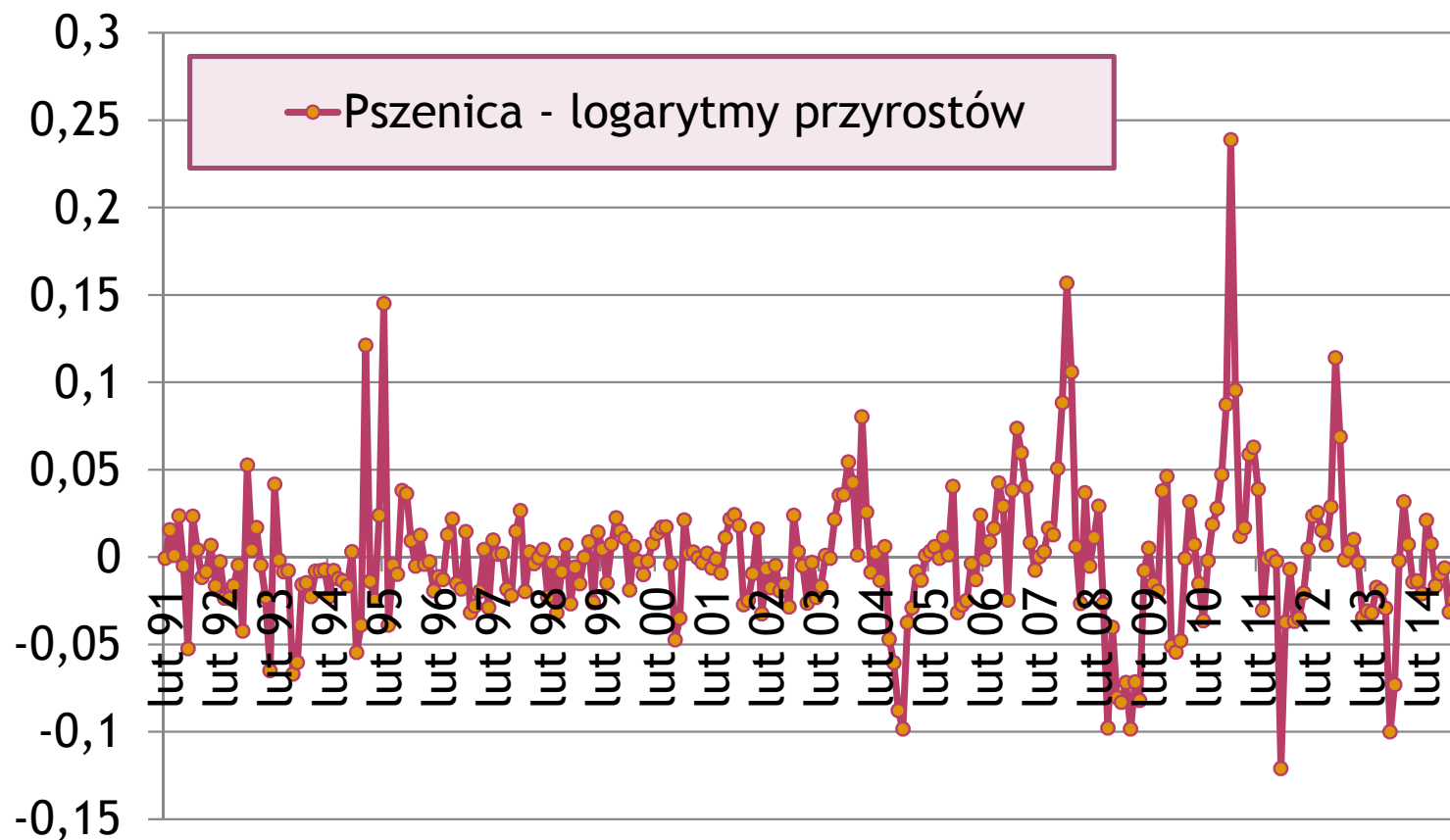
UNIJNE CENY PSZENICY

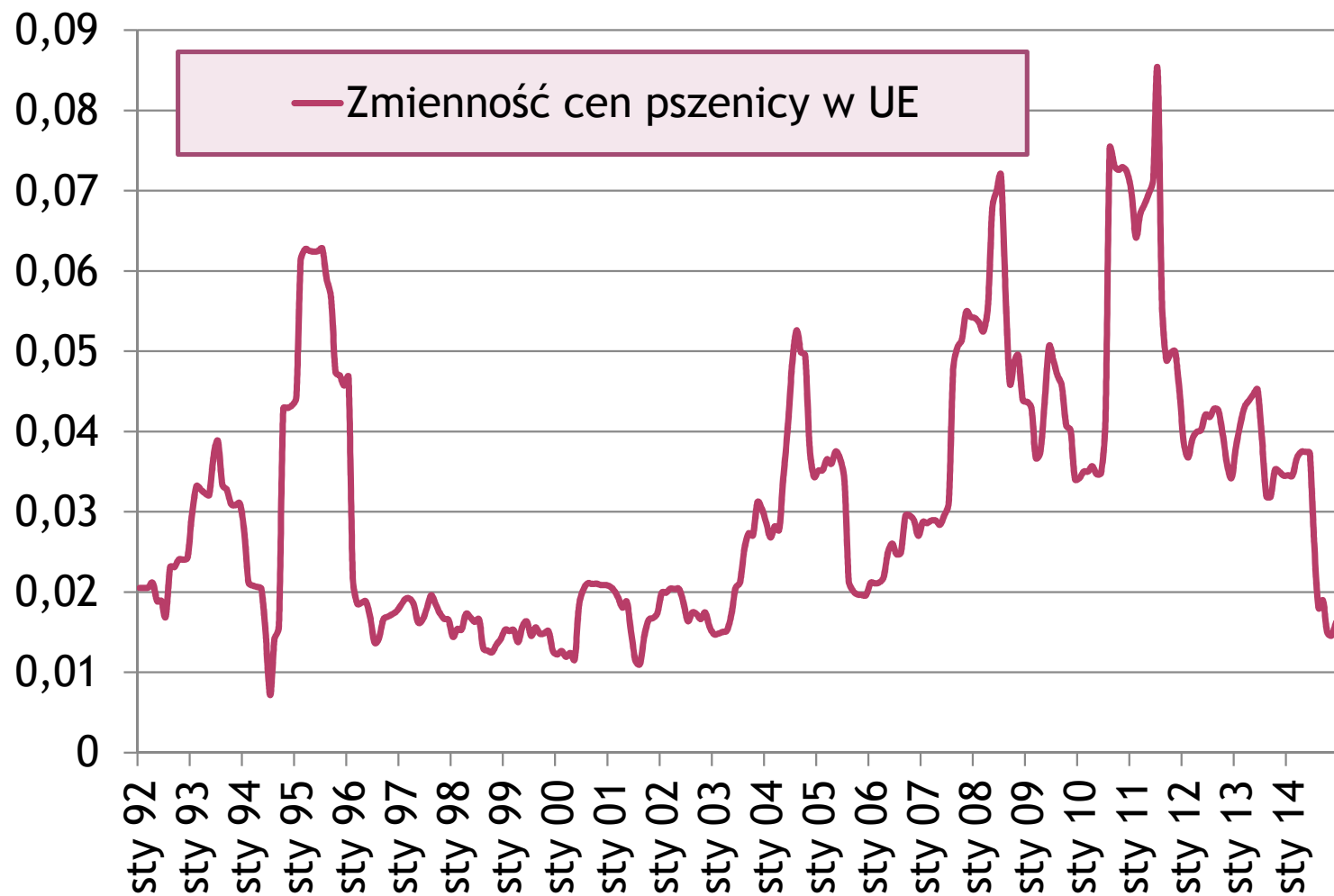
CZYNNIK SEZONOWY

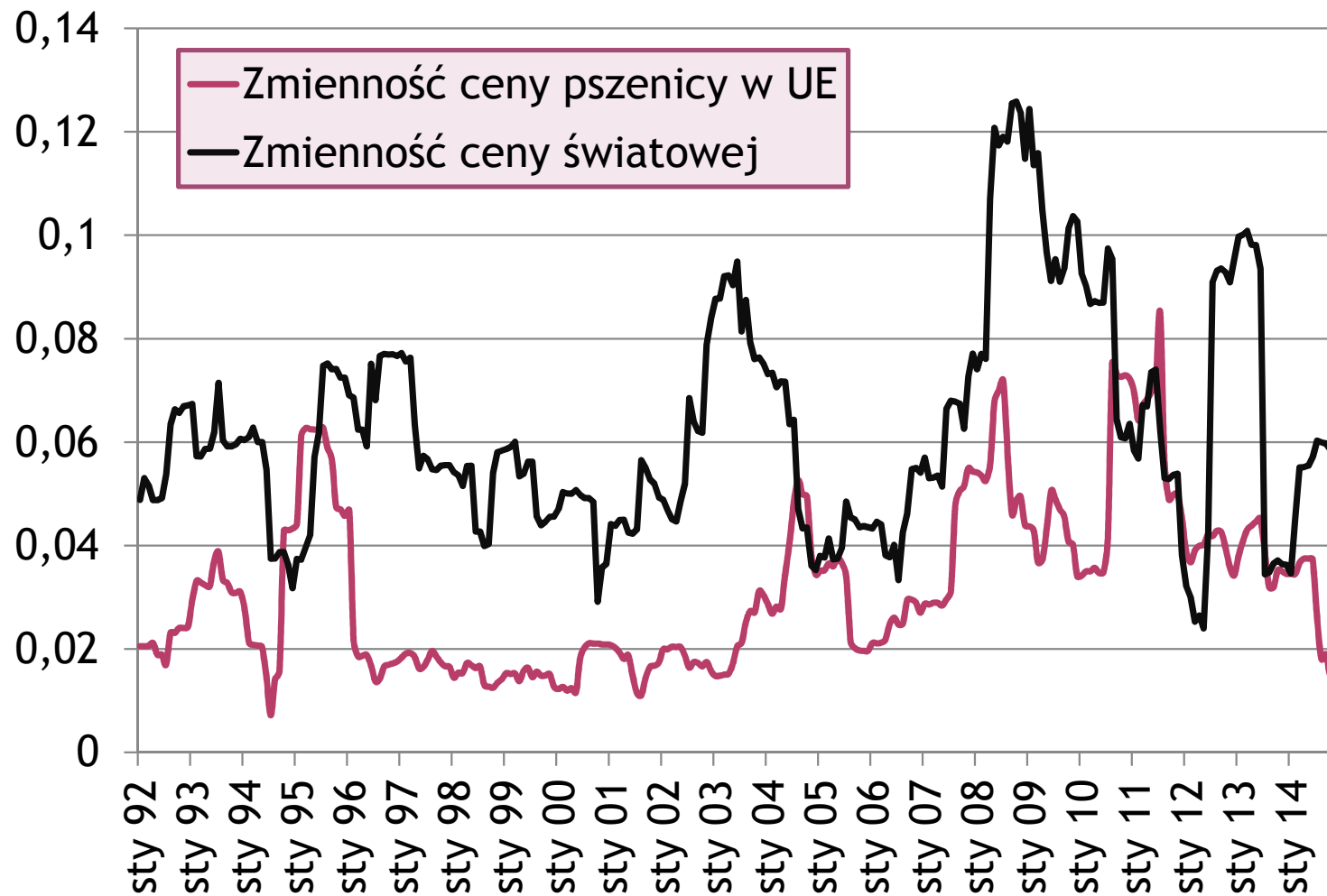
LOGARYTMY PRZYROSTÓW CEN

ZMIENNOŚĆ UNIJNEJ CENY PSZENICY

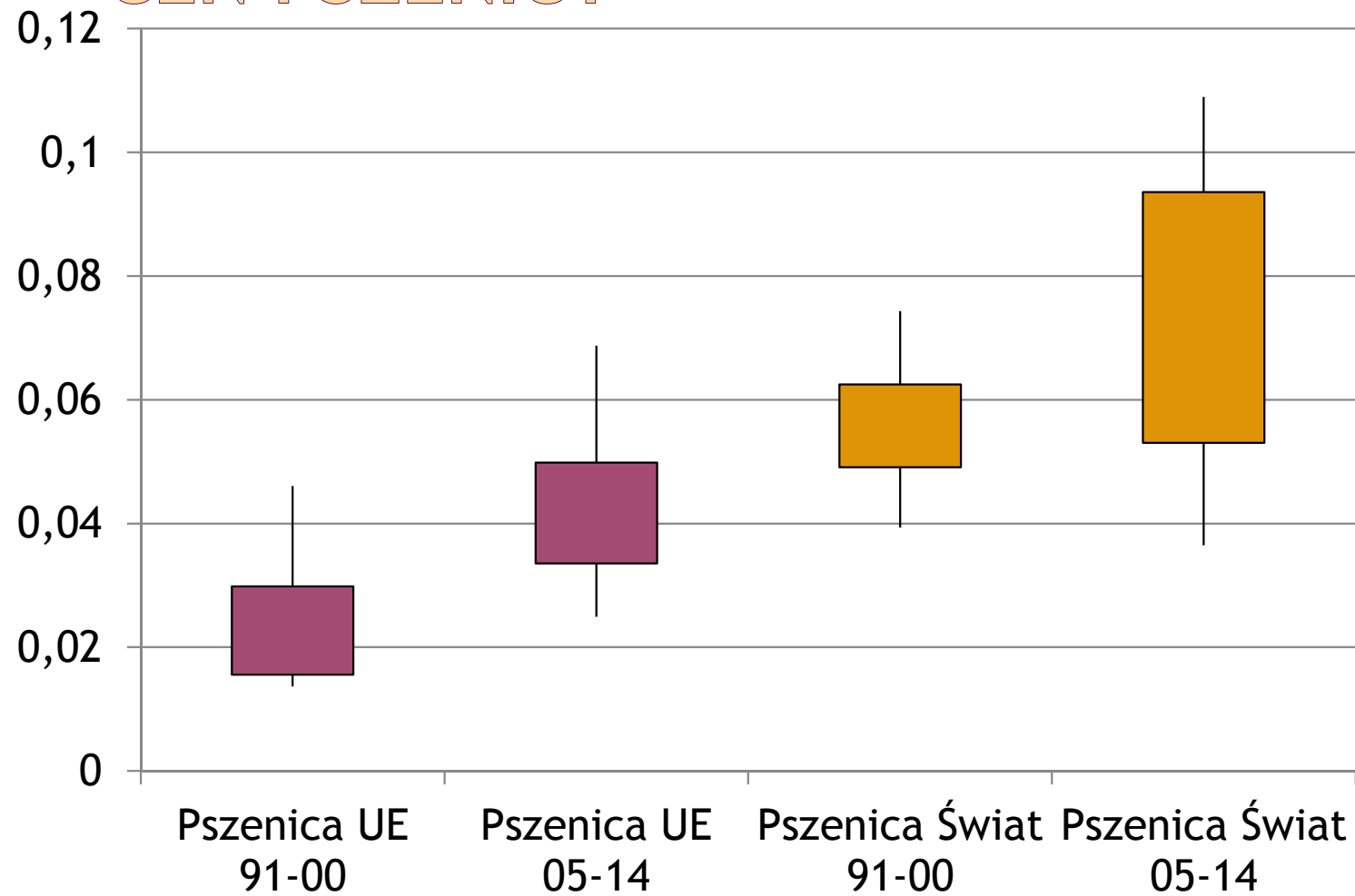

ZMIENNOŚĆ CEN PSZENICY

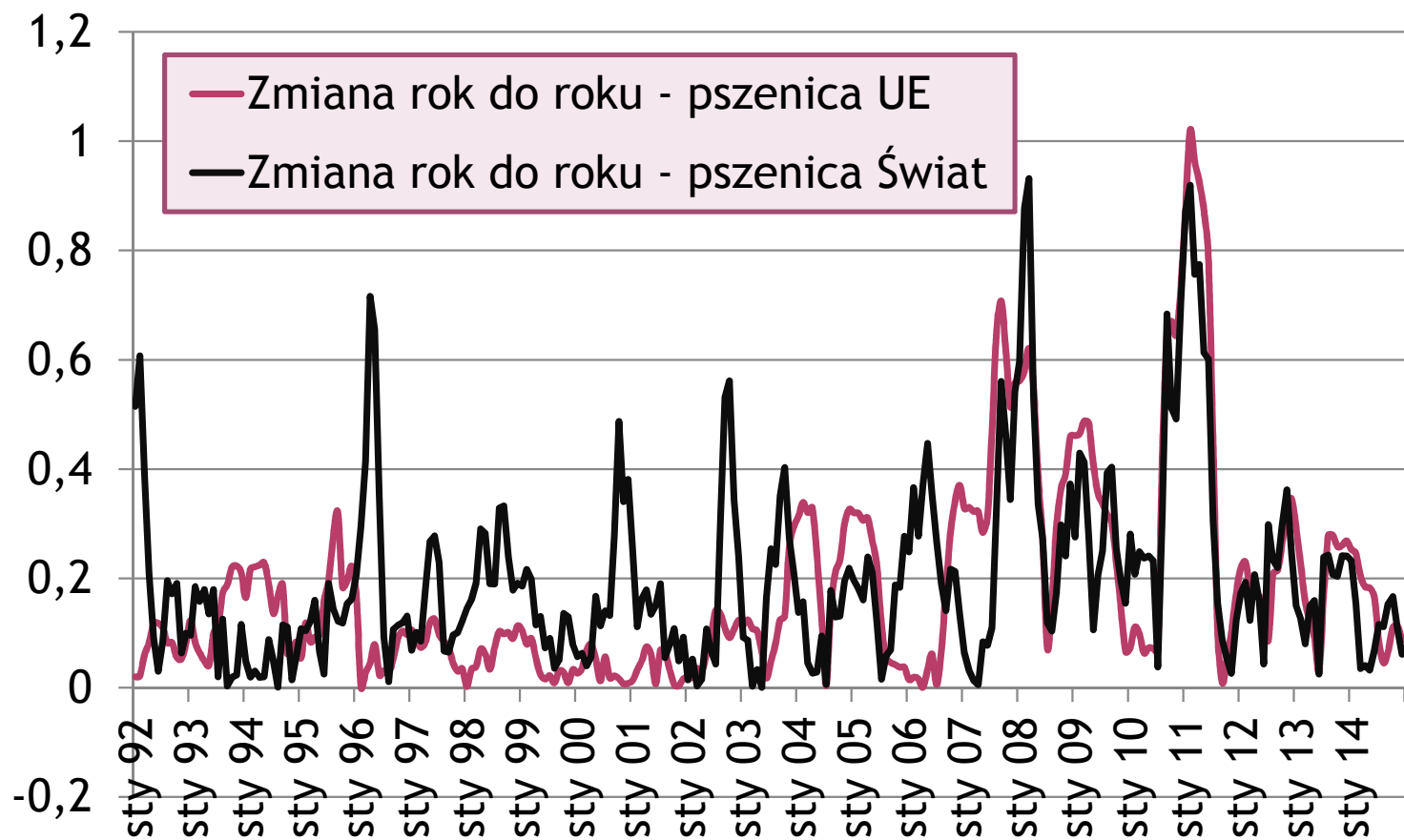

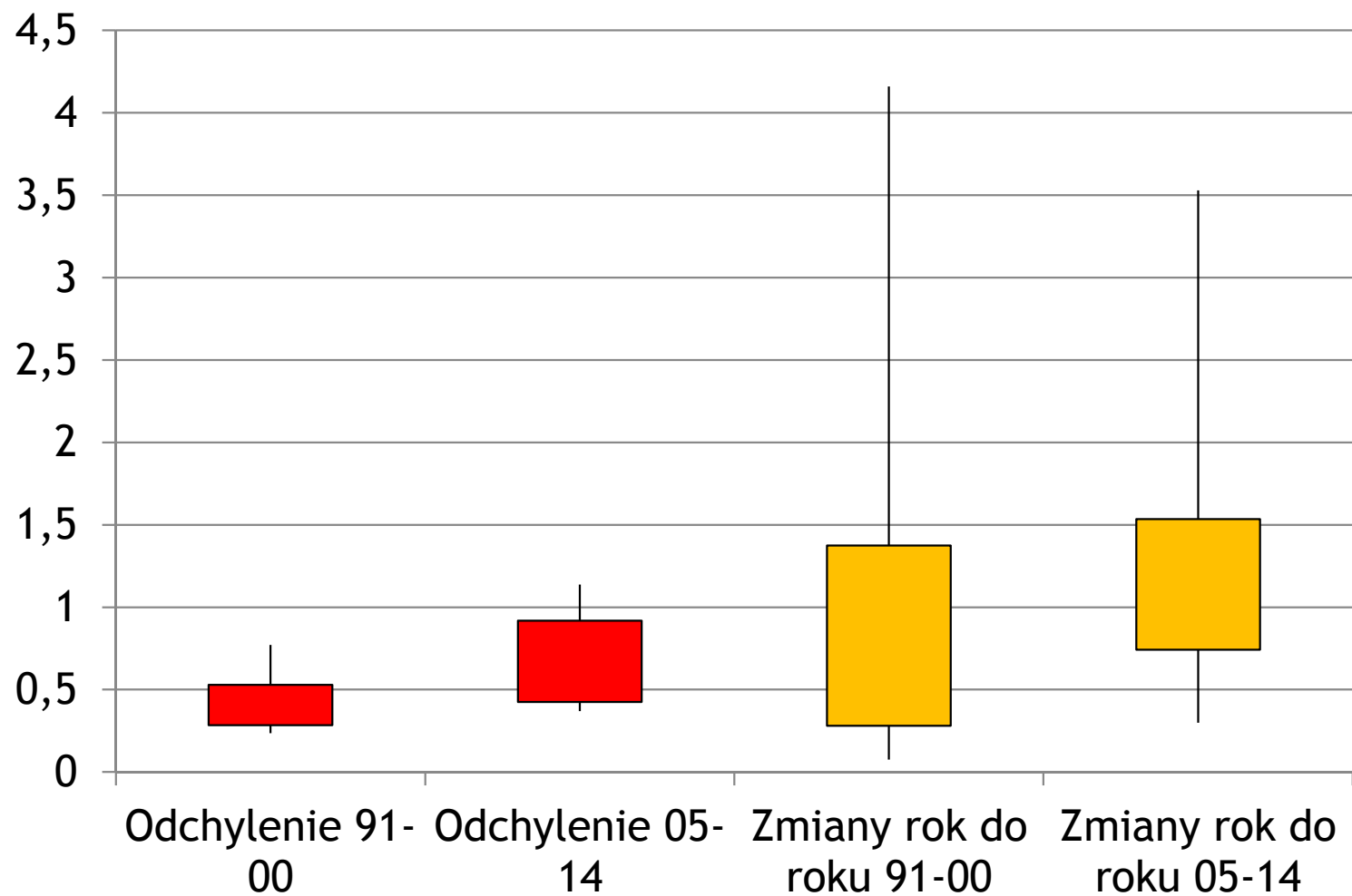
STATYSTYKI OPISOWE ZMIENNOŚCI CEN PSZENICY

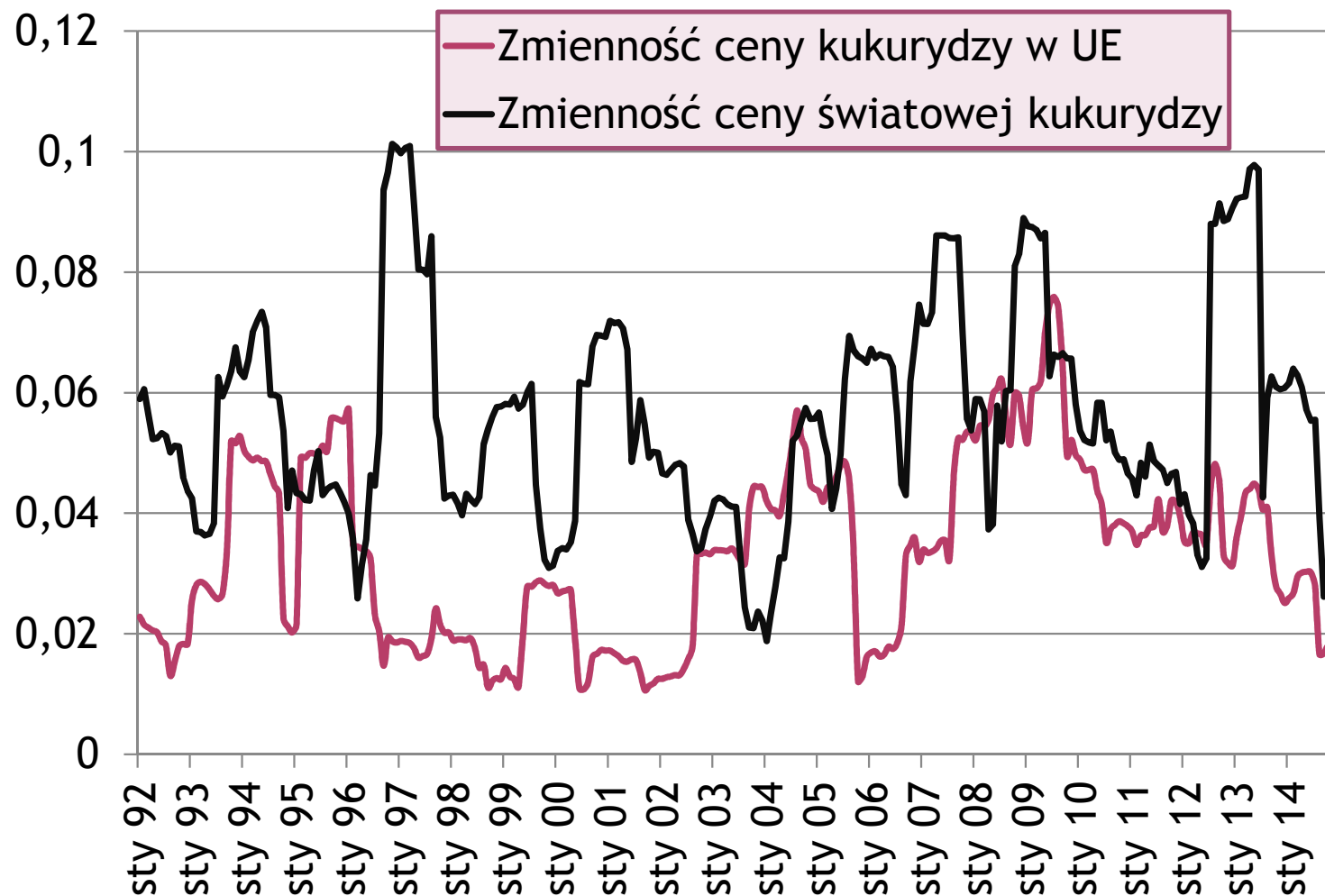
ZMIENNOŚĆ CEN PSZENICY

STATYSTYKI OPISOWE STOSUNKU ZMIENNOŚCI CEN UNIJNYCH DO ŚWIATOWYCH

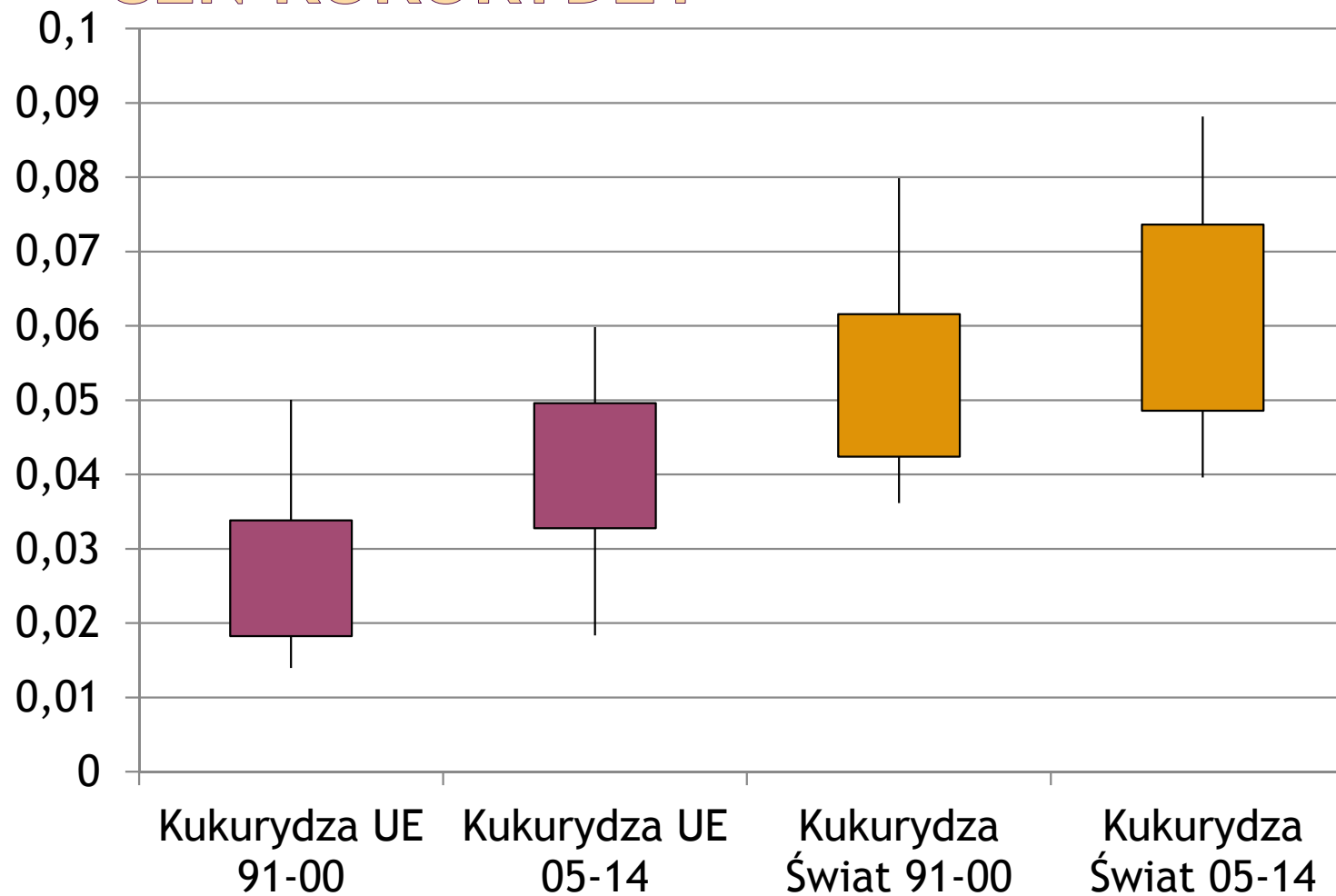

ZMIENNOŚĆ CEN KUKURYDZY

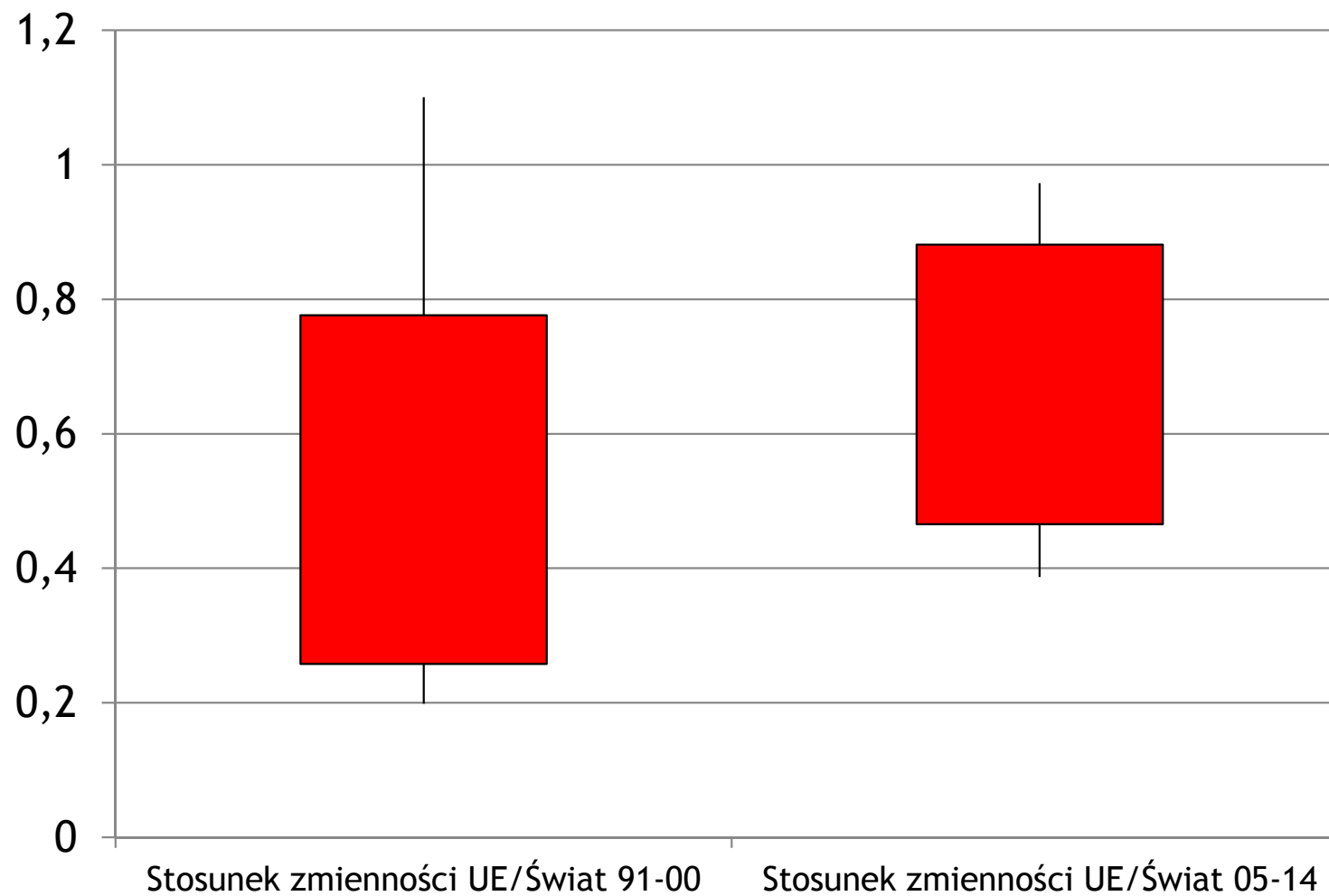

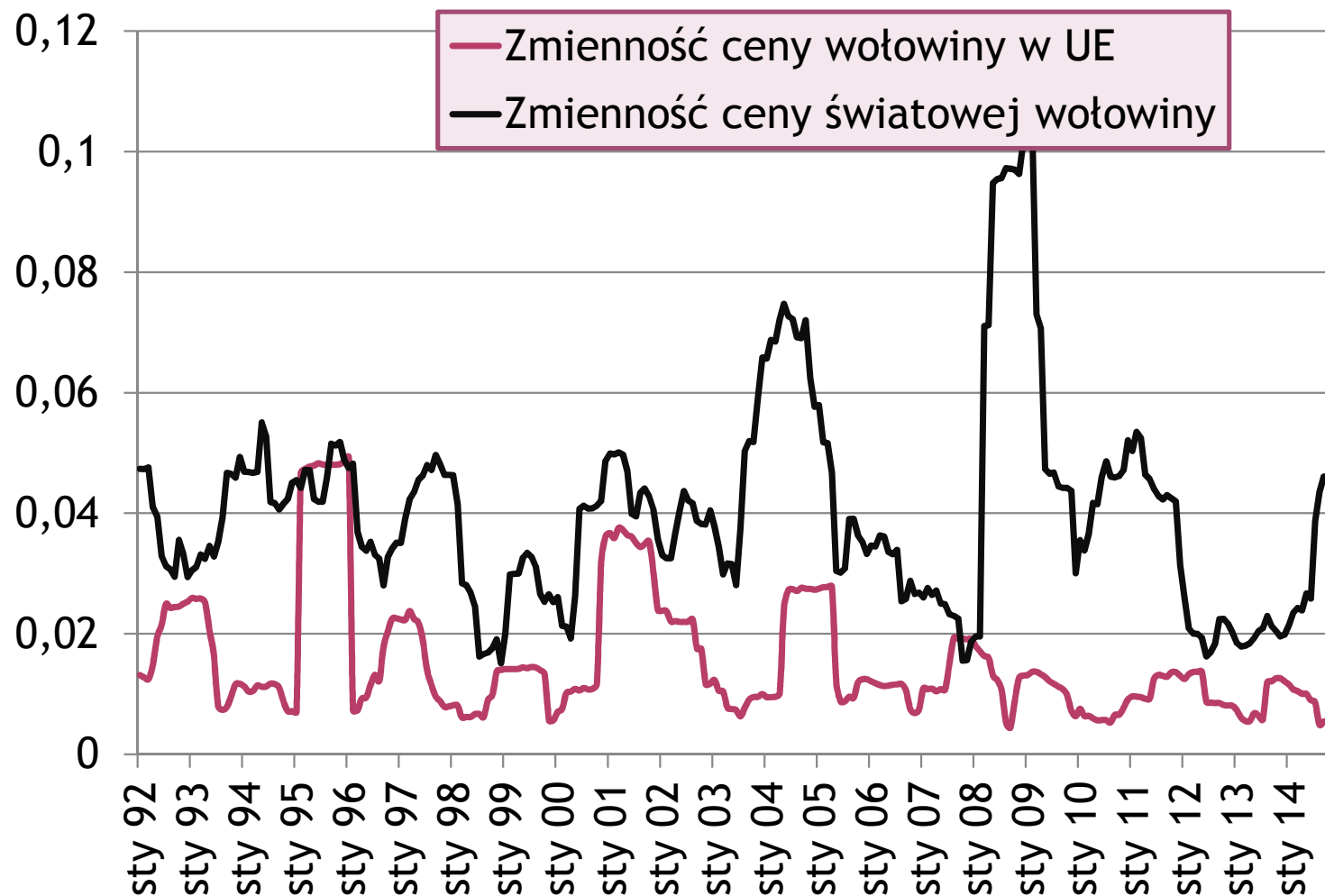
STATYSTYKI OPISOWE ZMIENNOŚCI CEN KUKURYDZY

STATYSTYKI OPISOWE STOSUNKU ZMIENNOŚCI CEN UNIJNYCH DO ŚWIATOWYCH KUKURYDZY

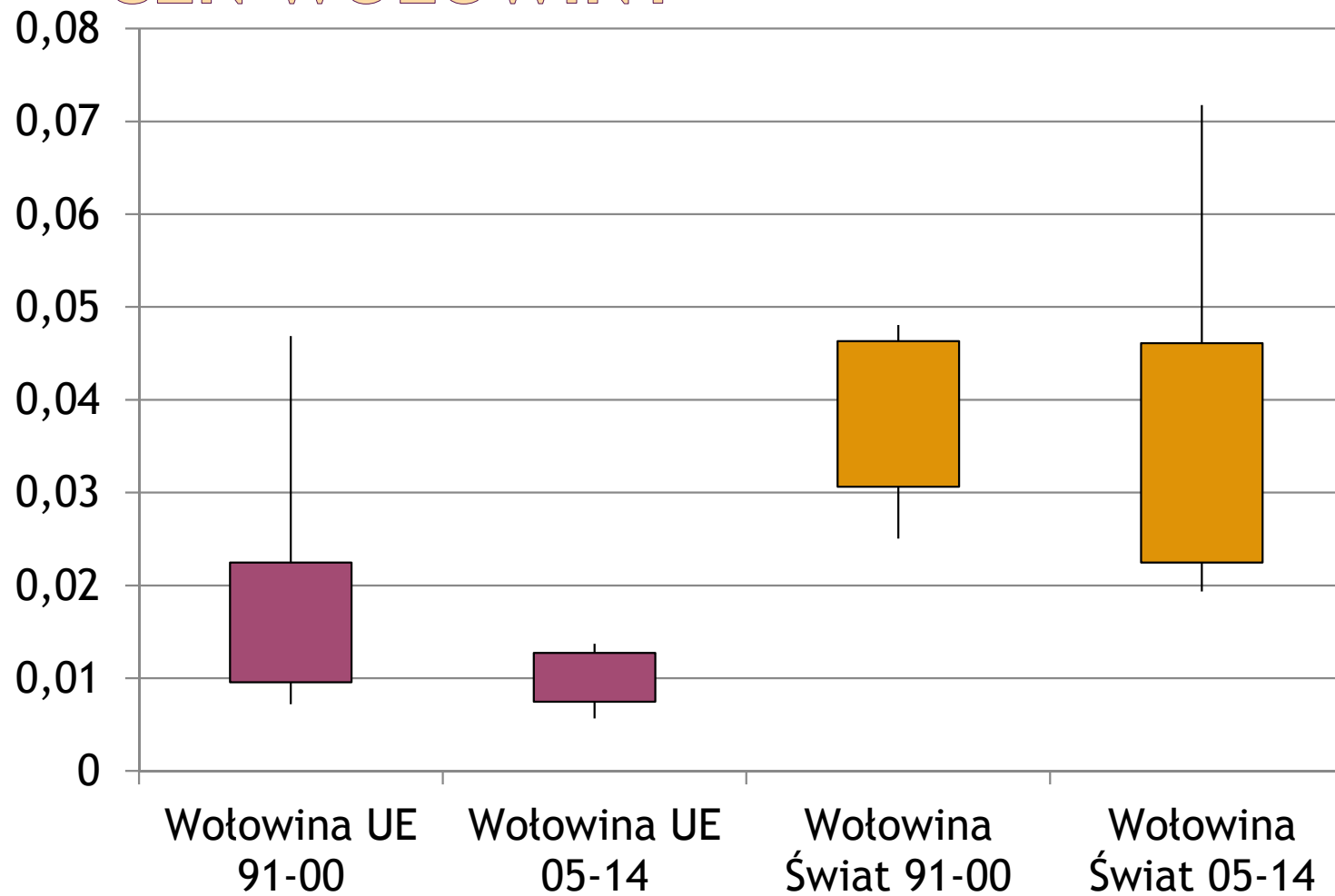

ZMIENNOŚĆ CEN WOŁOWINY

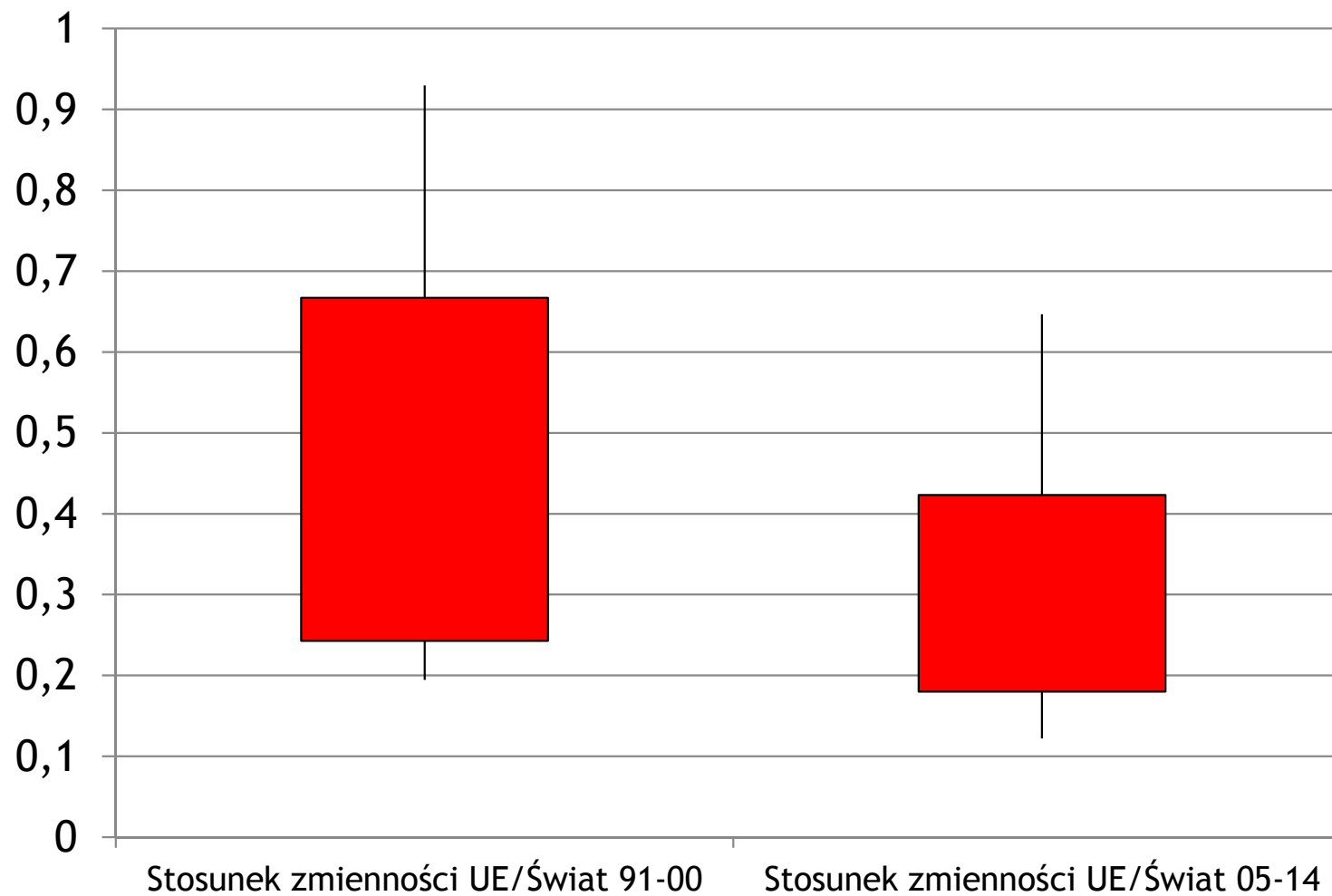

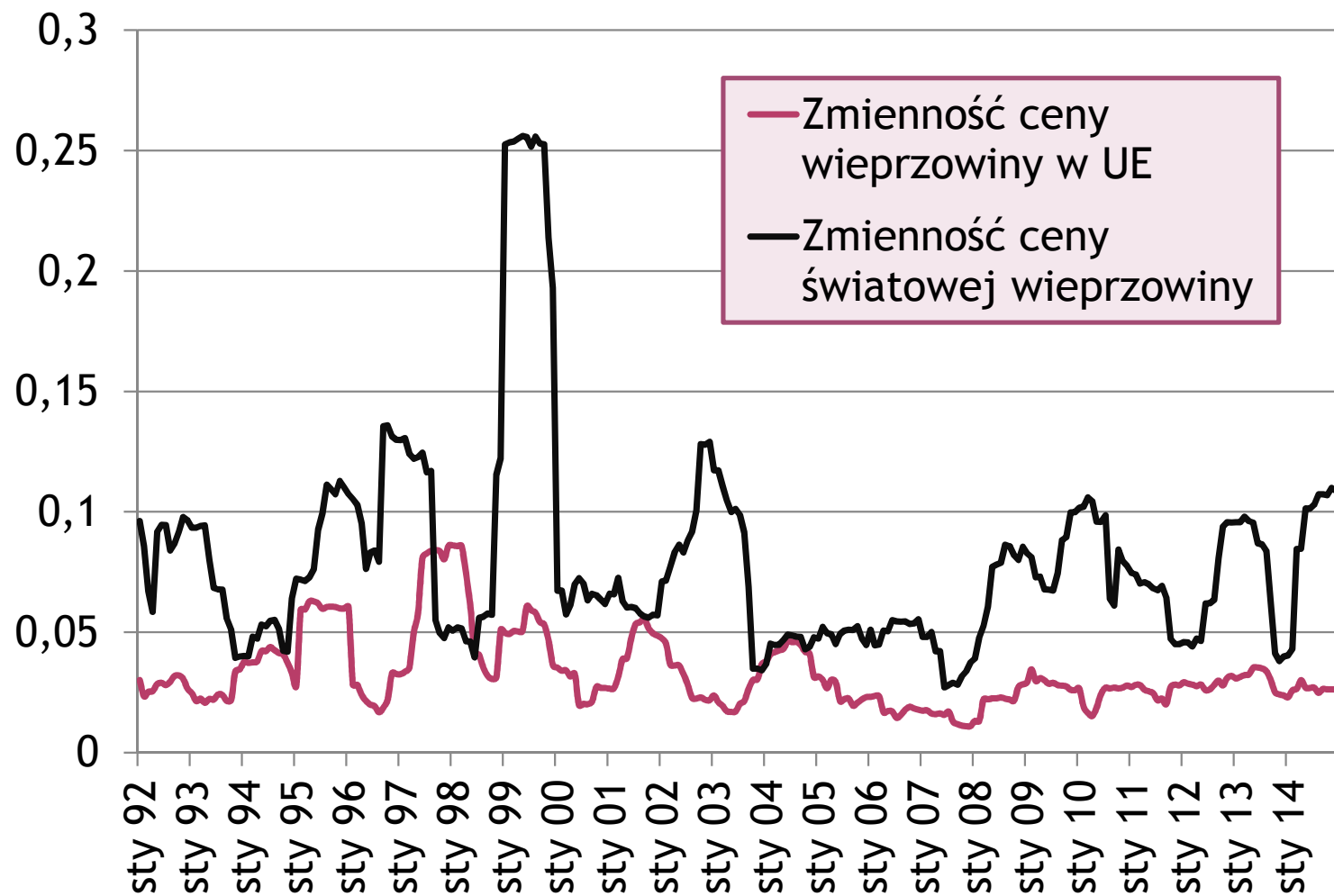
STATYSTYKI OPISOWE ZMIENNOŚCI CEN WOŁOWINY

STATYSTYKI OPISOWE STOSUNKU ZMIENNOŚCI CEN UNIJNYCH DO ŚWIATOWYCH WOŁOWINY

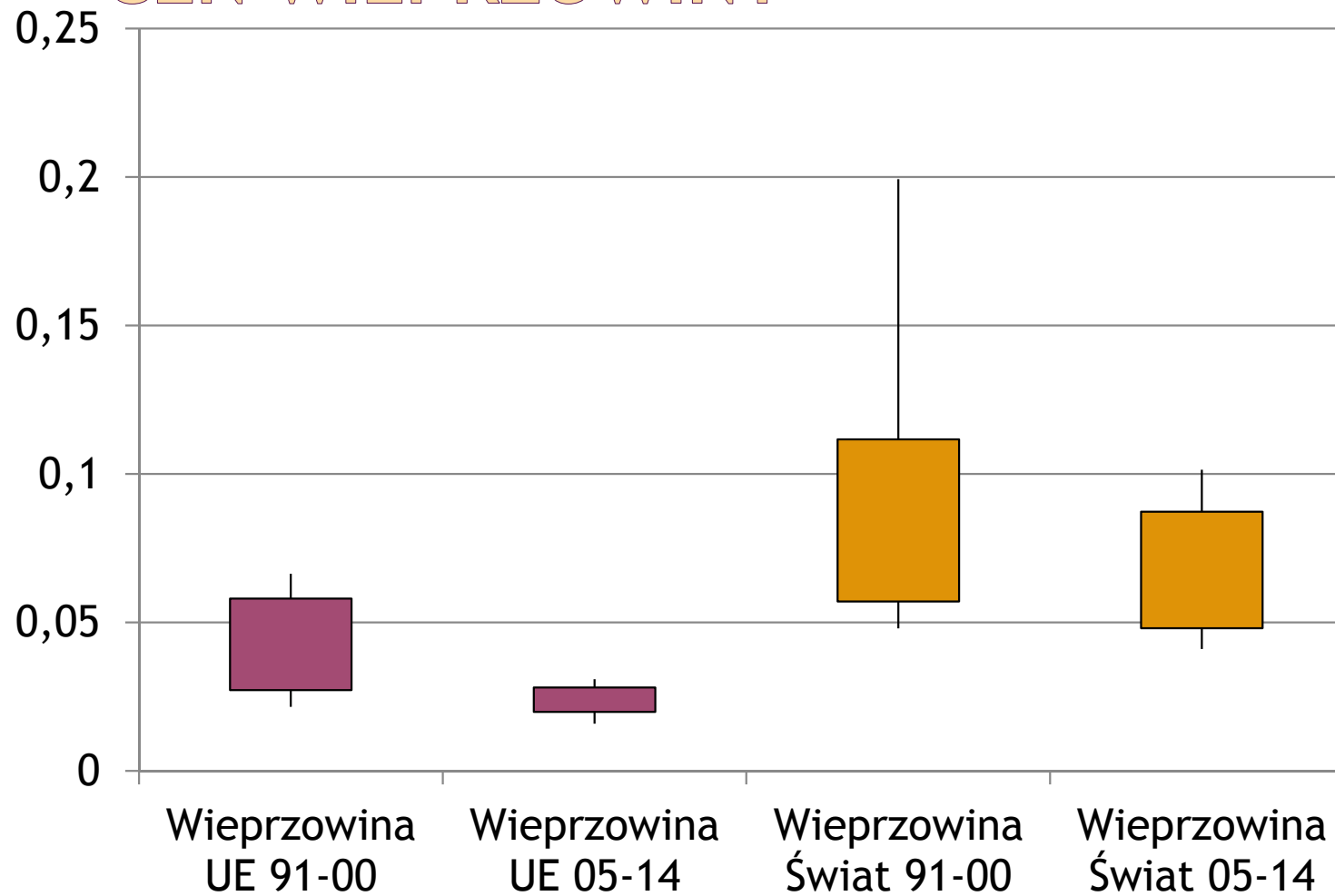

ZMIENNOŚĆ CEN WIEPRZOWINY

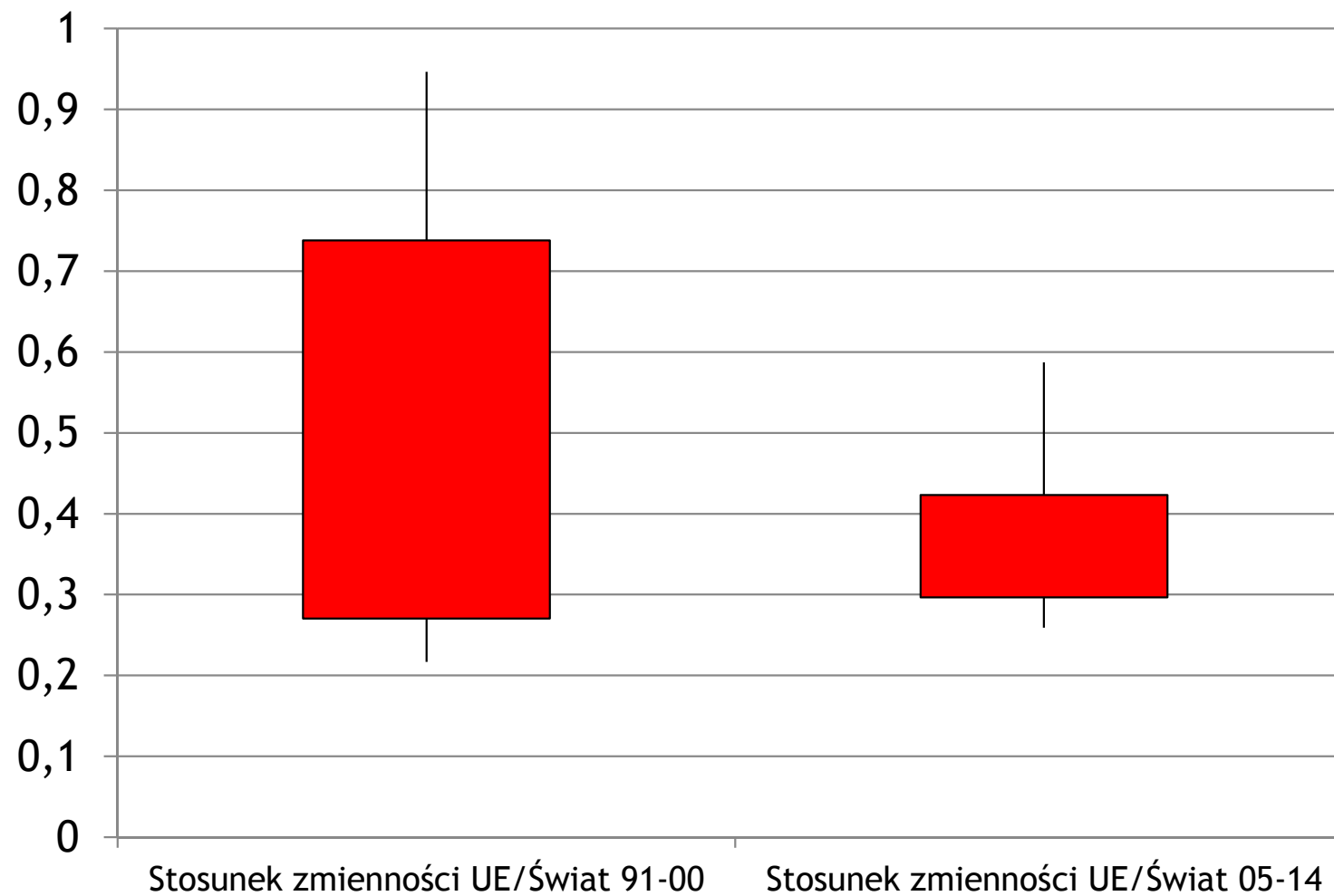

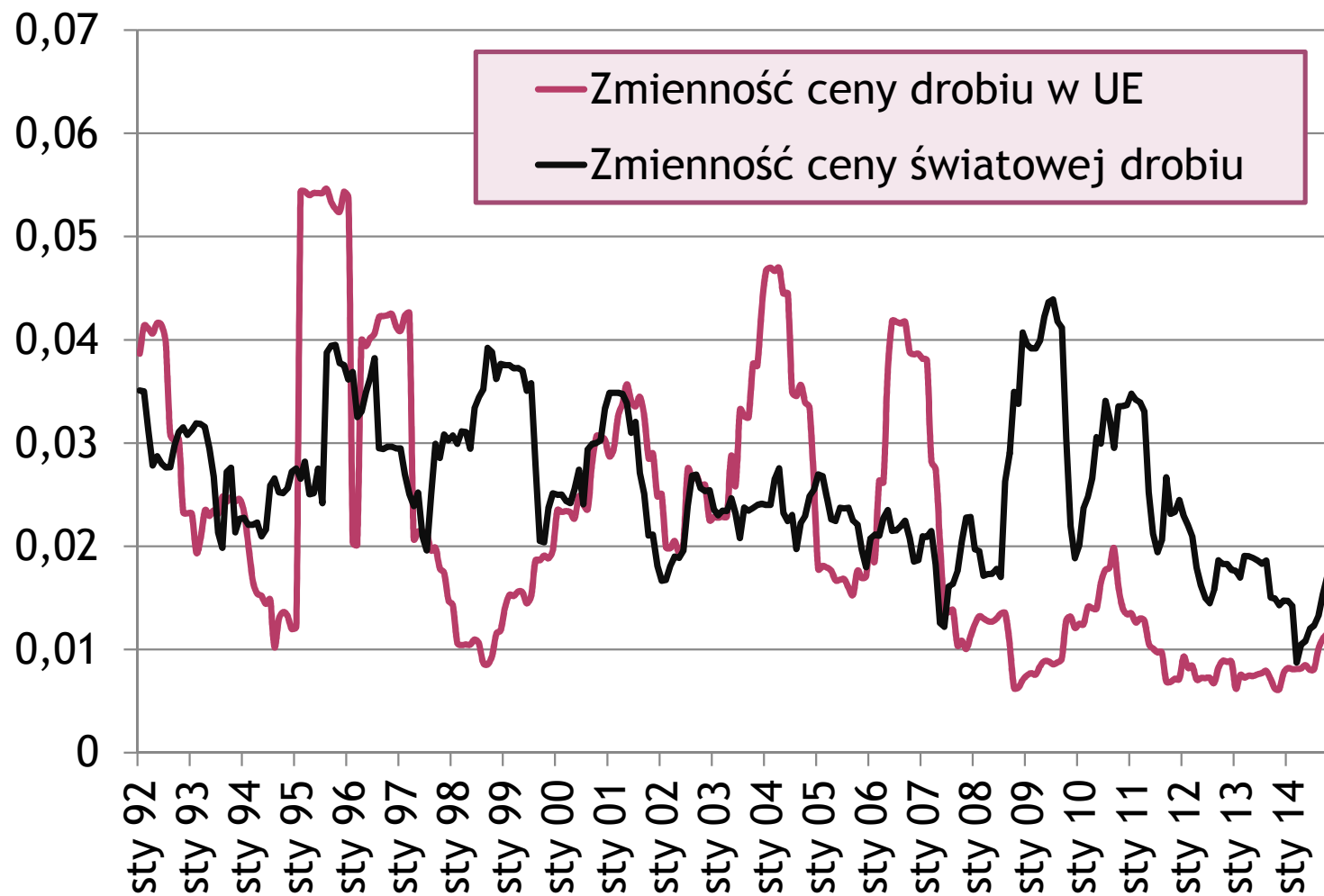
STATYSTYKI OPISOWE ZMIENNOŚCI CEN WIEPRZOWINY

STATYSTYKI OPISOWE STOSUNKU ZMIENNOŚCI CEN UNIJNYCH DO ŚWIATOWYCH WIEPRZOWINY

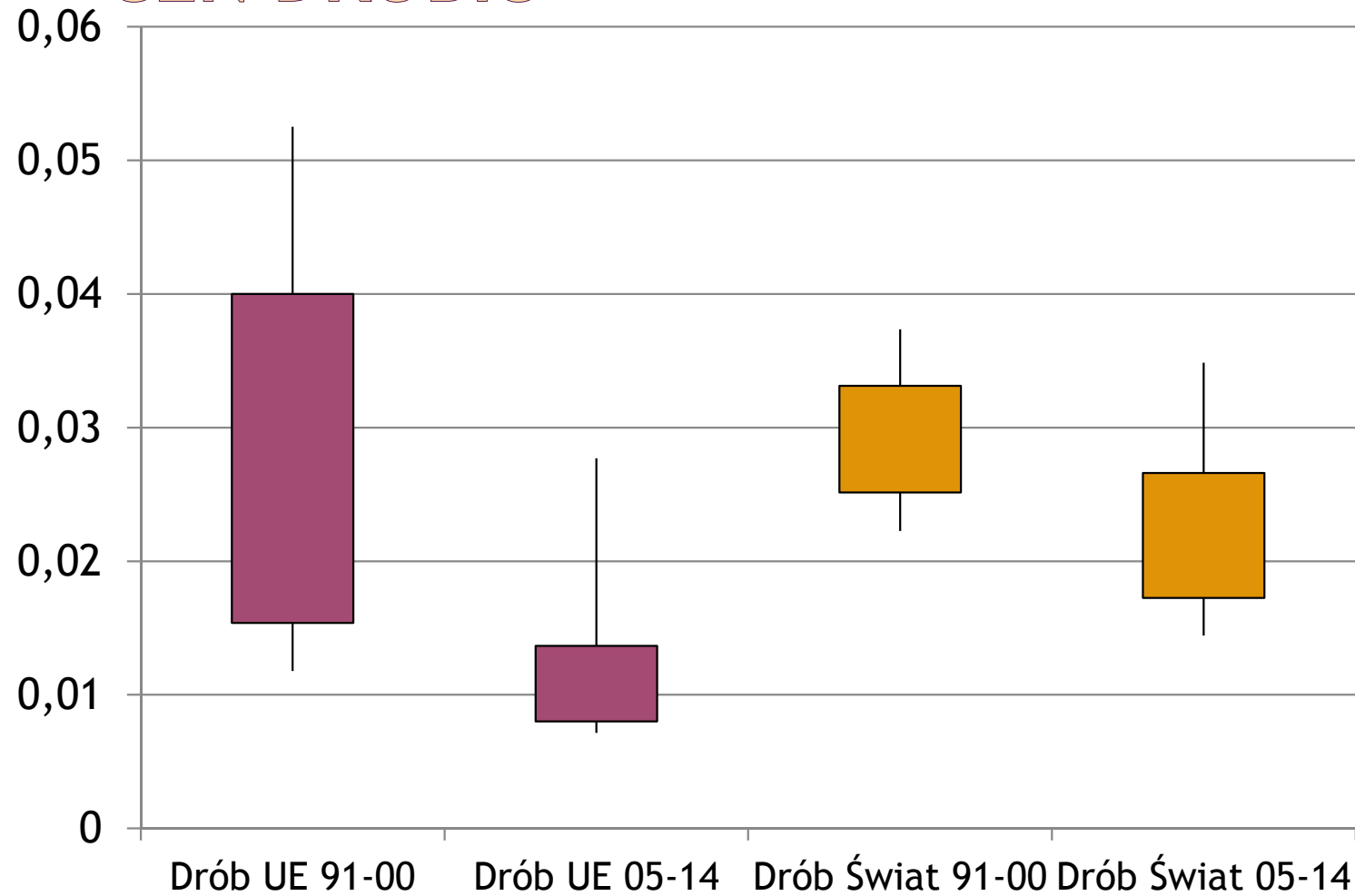

ZMIENNOŚĆ CEN DROBIU

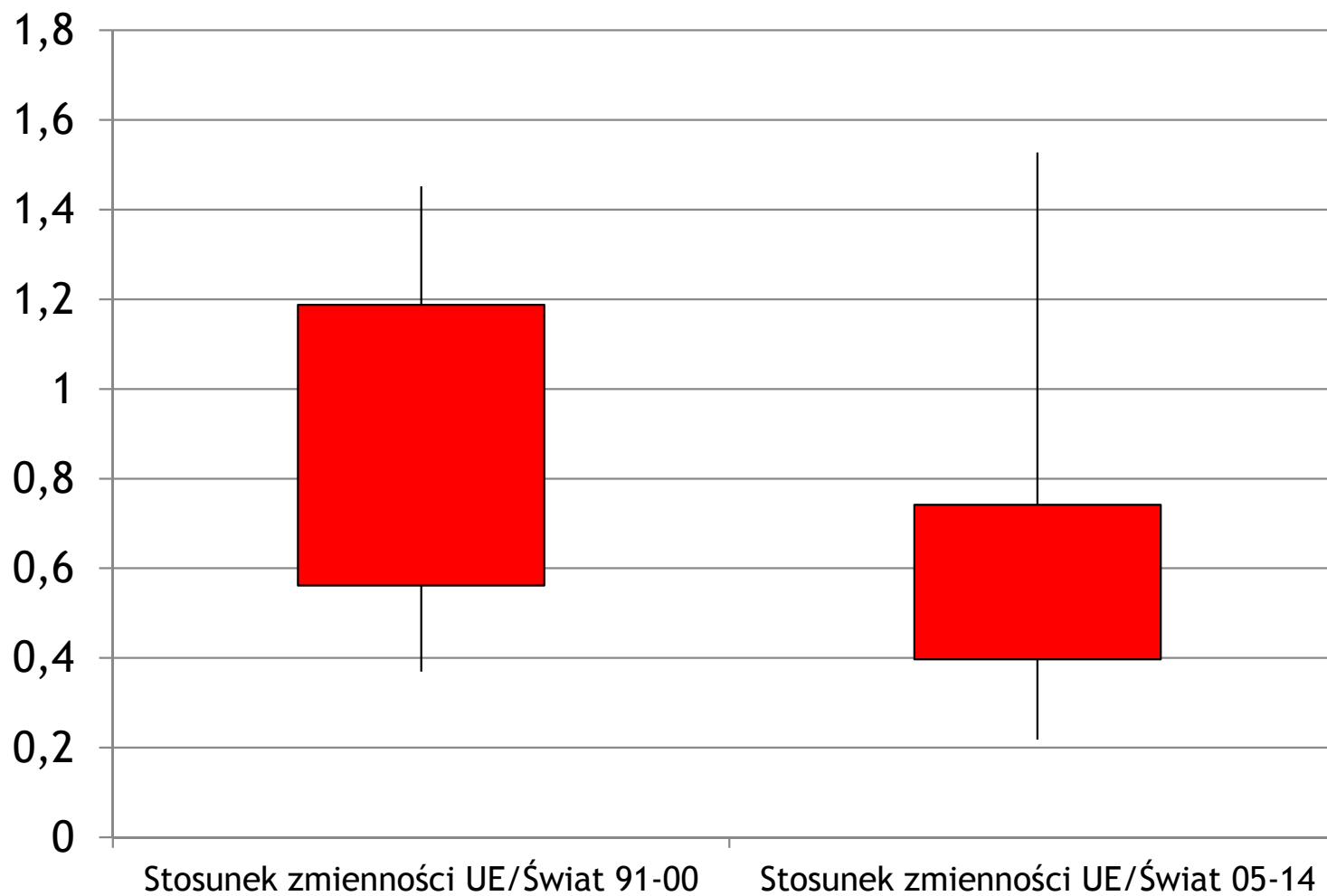

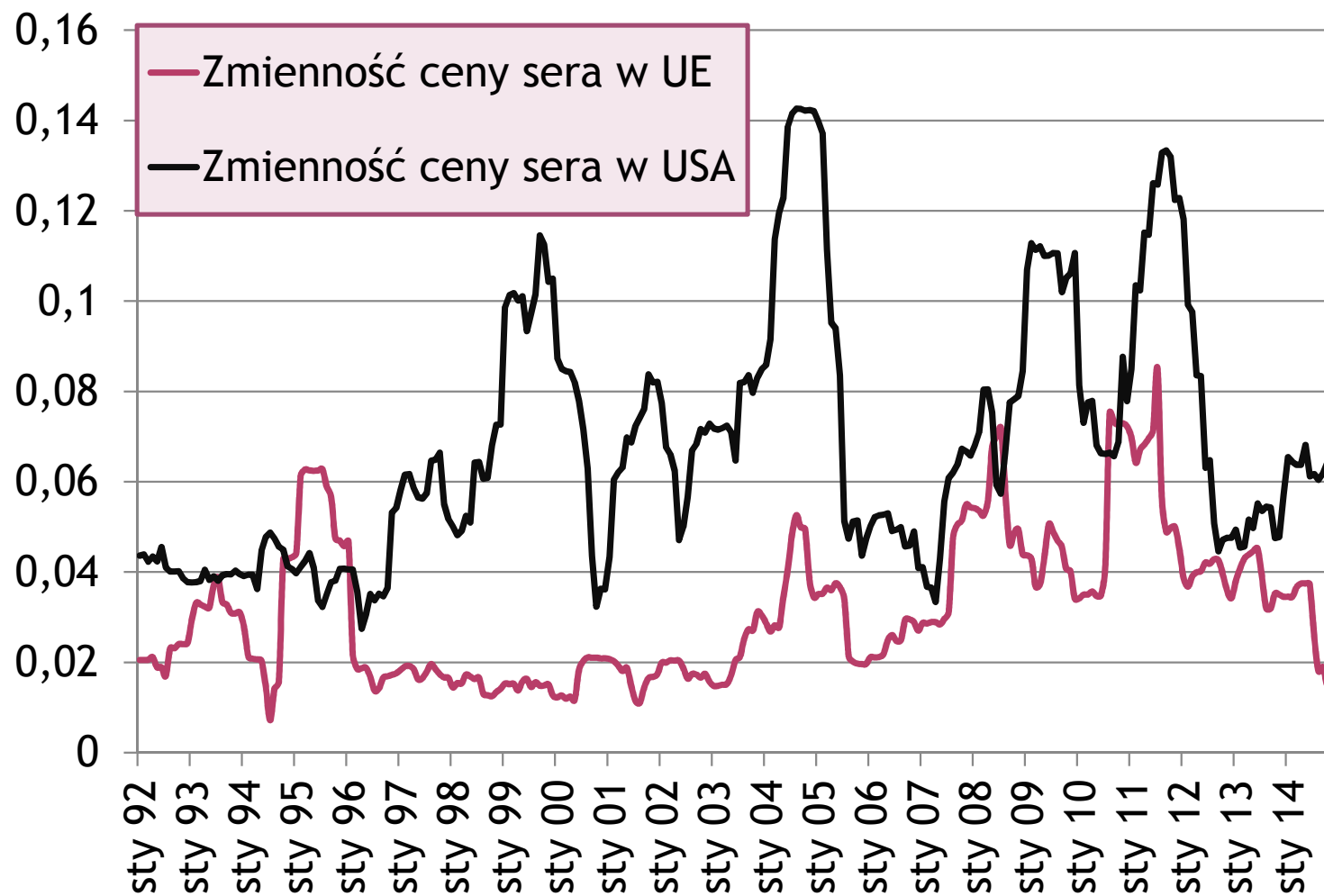
STATYSTYKI OPISOWE ZMIENNOŚCI CEN DROBIU

STATYSTYKI OPISOWE STOSUNKU ZMIENNOŚCI CEN UNIJNYCH DO ŚWIATOWYCH DROBIU

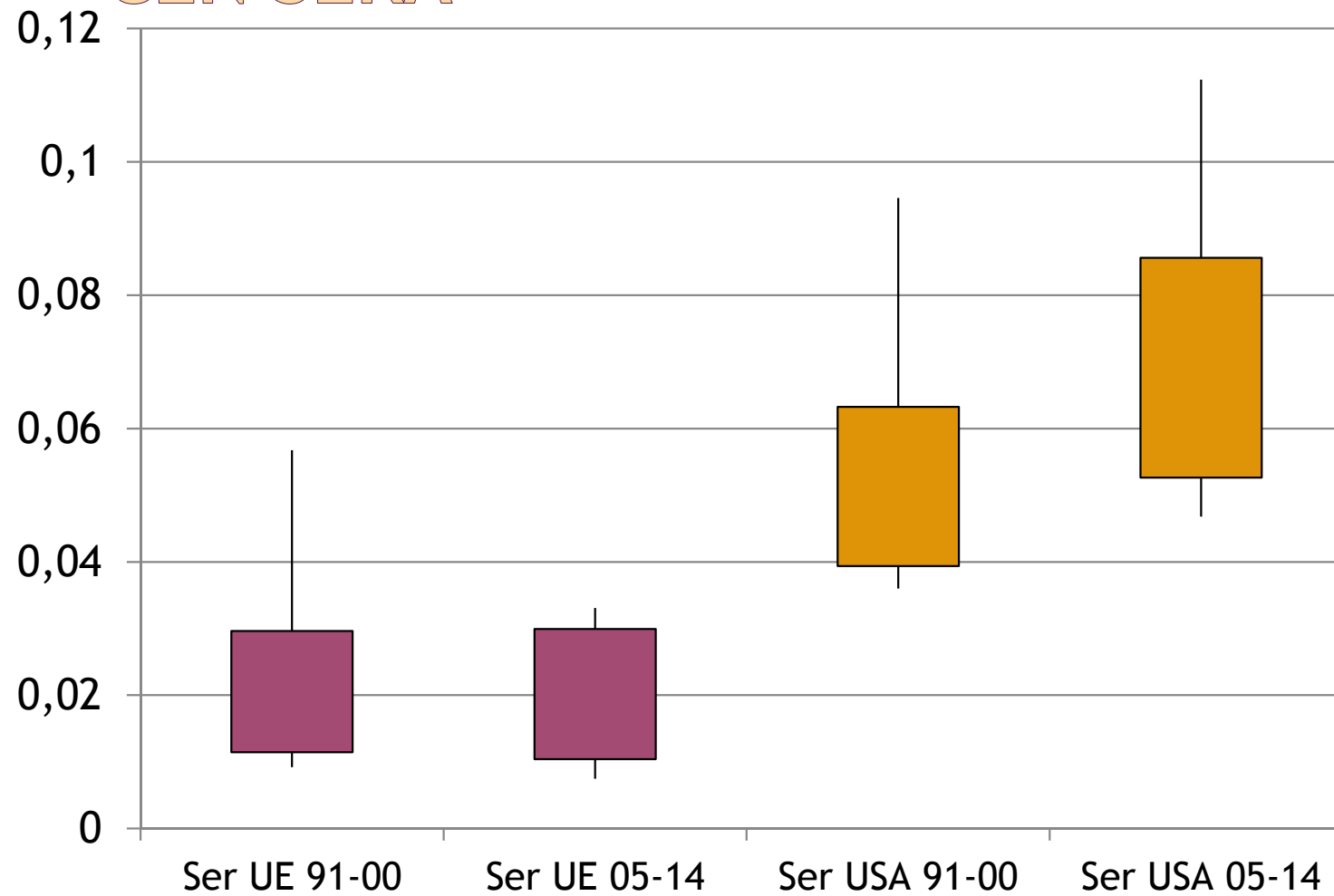

ZMIENNOŚĆ CEN SERA

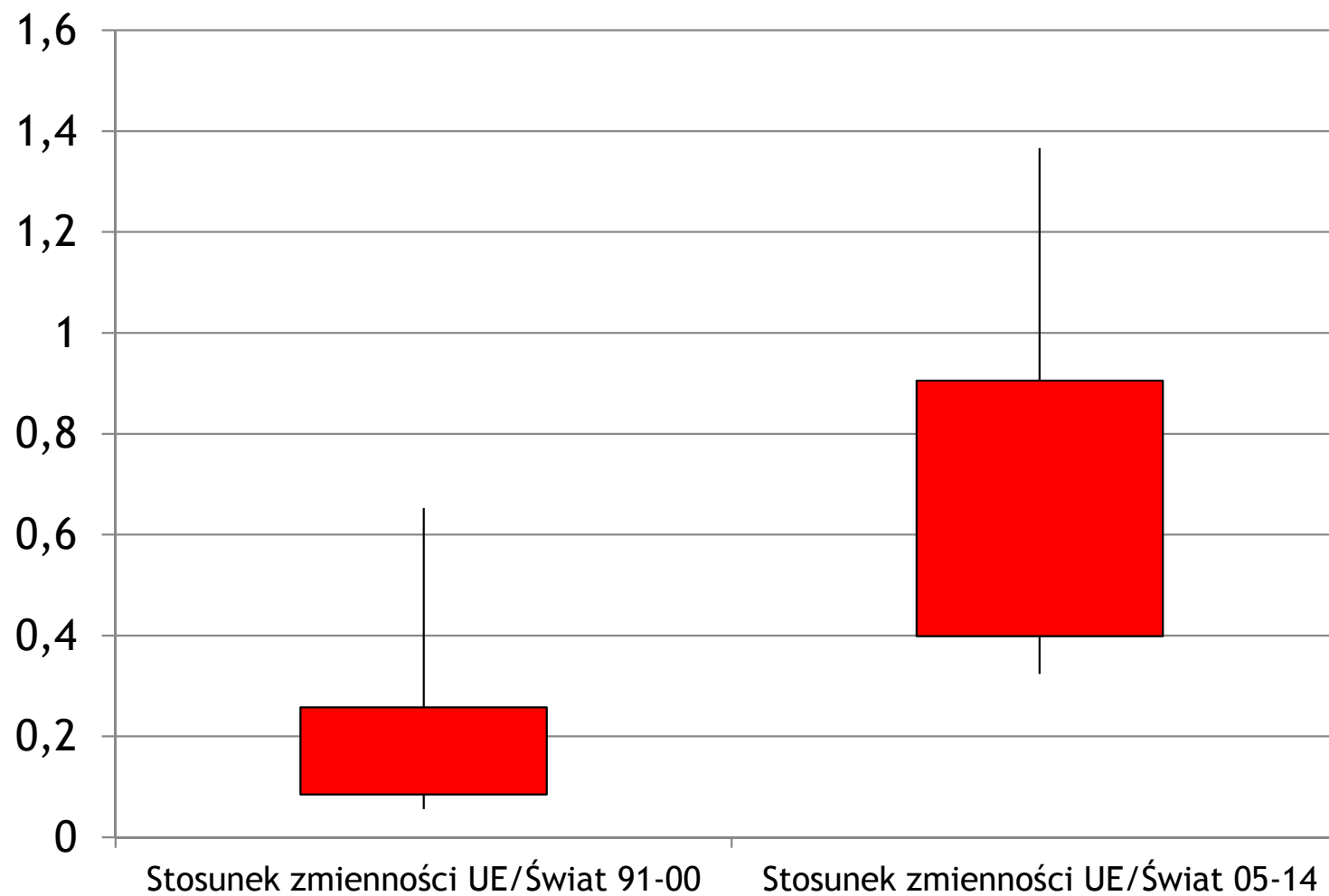

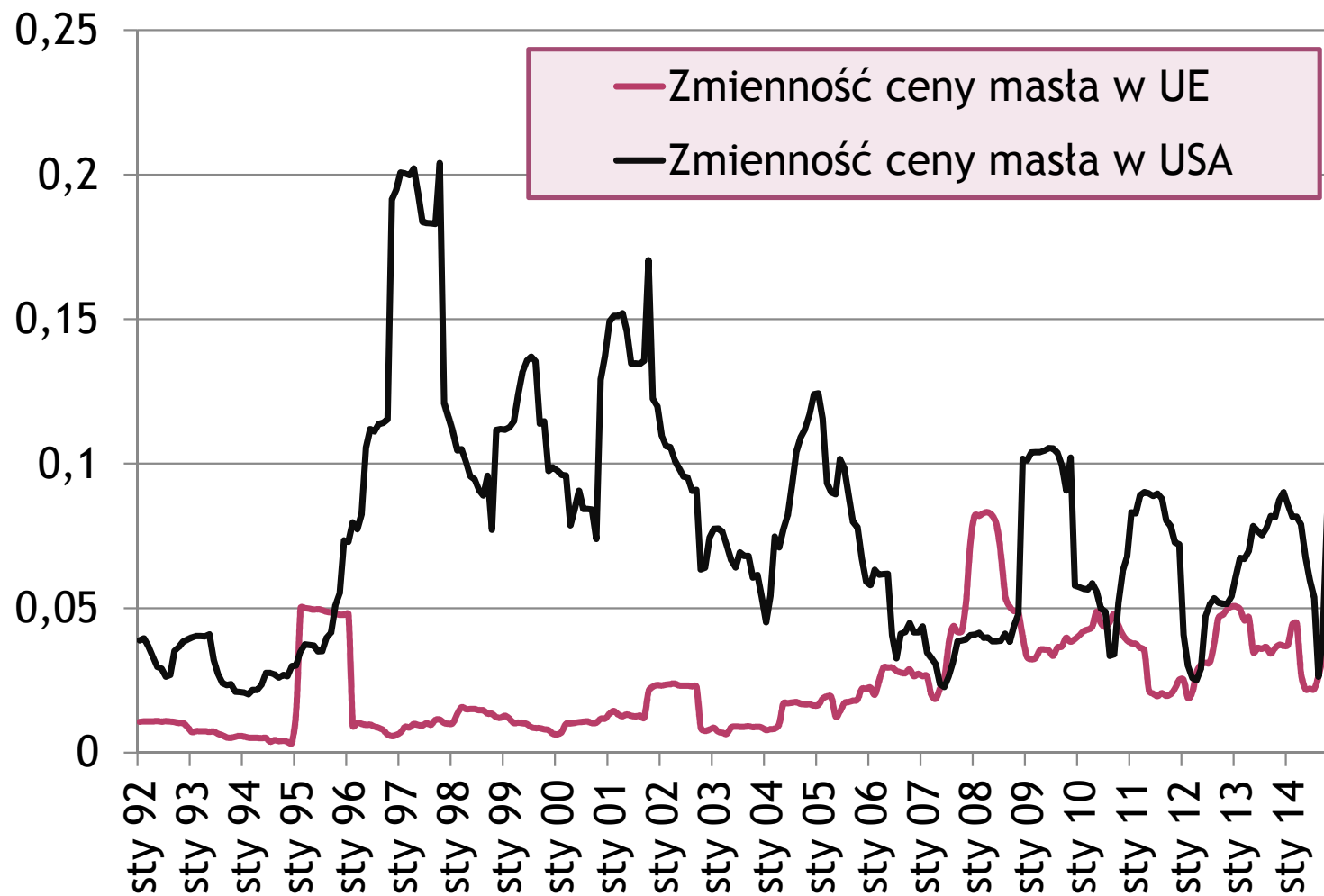
STATYSTYKI OPISOWE ZMIENNOŚCI CEN SERA

STATYSTYKI OPISOWE STOSUNKU ZMIENNOŚCI CEN UNIJNYCH DO AMERYKAŃSKICH SERA

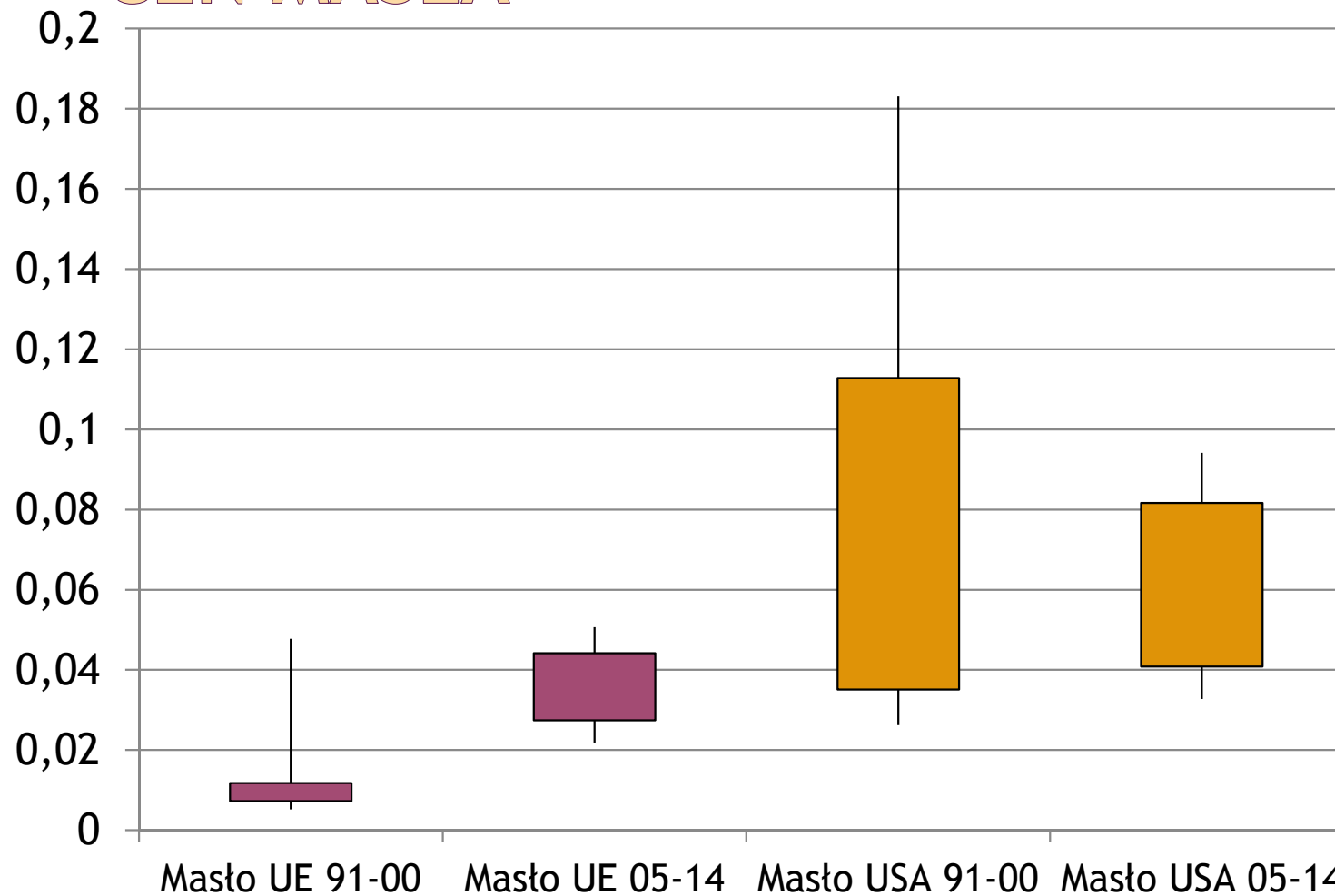

ZMIENNOŚĆ CEN MASŁA

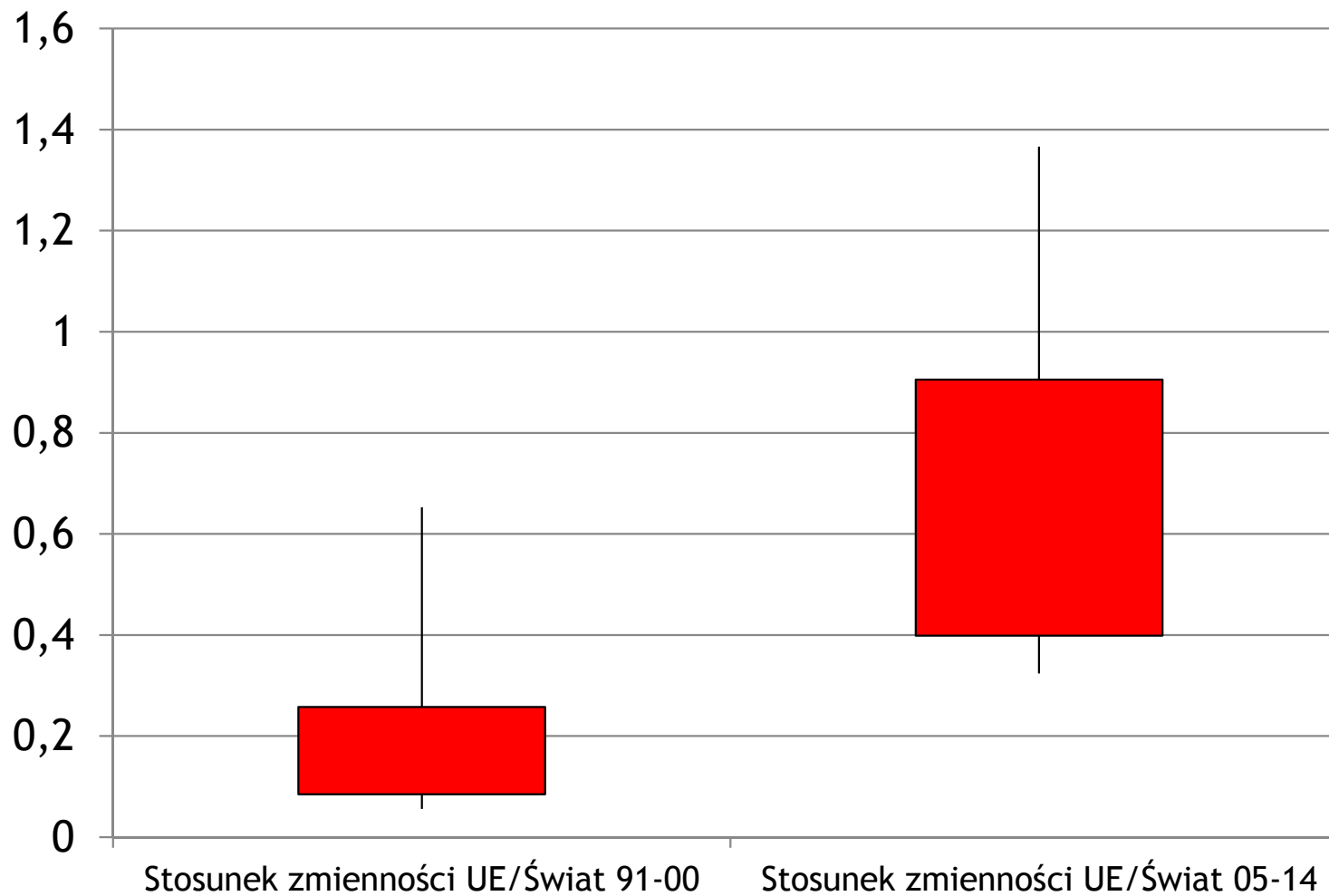

STATYSTYKI OPISOWE ZMIENNOŚCI CEN MASŁA

STATYSTYKI OPISOWE STOSUNKU ZMIENNOŚCI CEN UNIJNYCH DO AMERYKAŃSKICH MASŁA

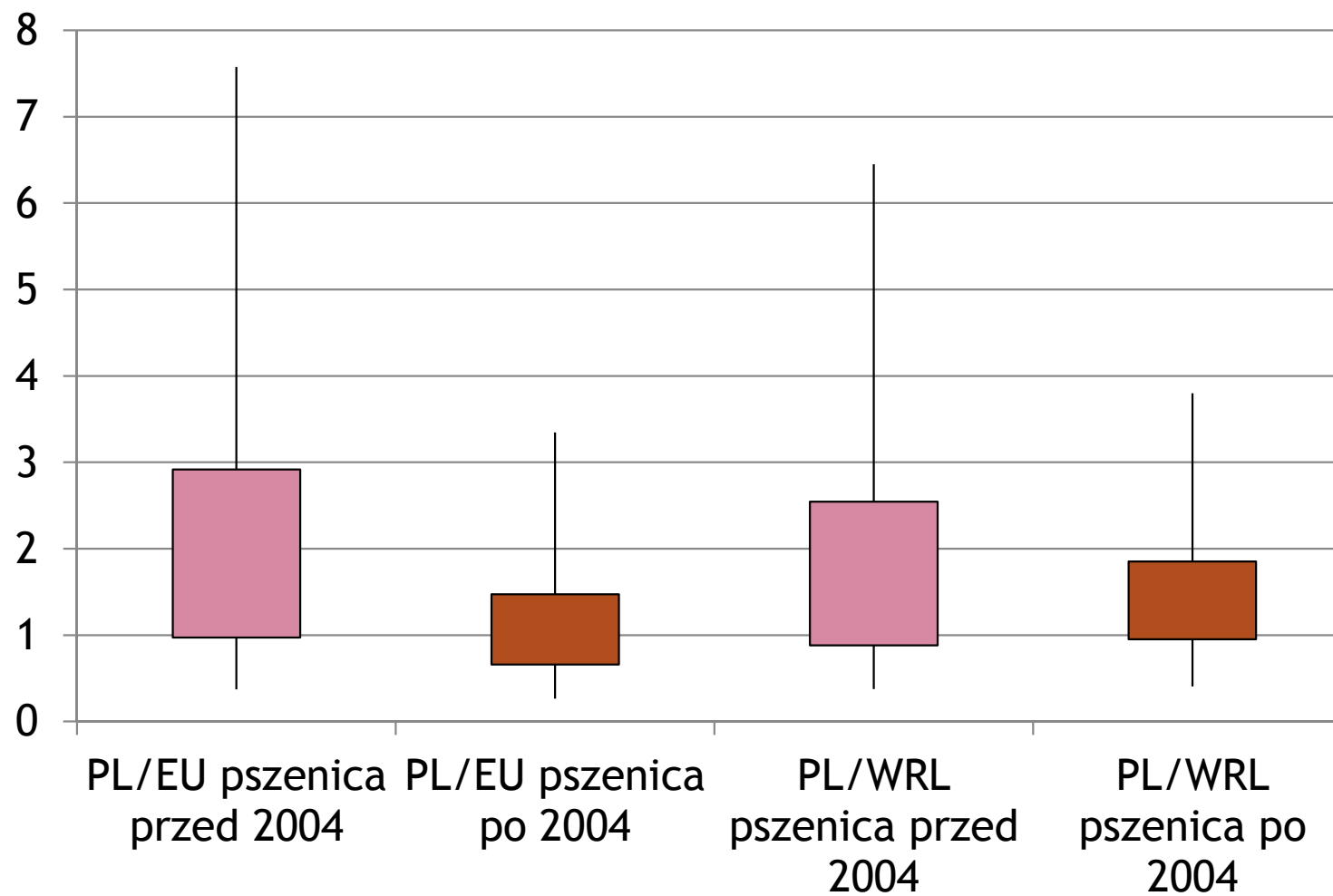

ZMIANA SKALI ZMIENNOŚCI

	Zmienność bezwzględna	Zmienność względna
Pszenica	↑	↑
Kukurydza	↑	↑
Wołowina	↓	↓
Wieprzowina	↓	↓
Drób	↓	↓
Ser	↔	↑
Masło	↑	↑

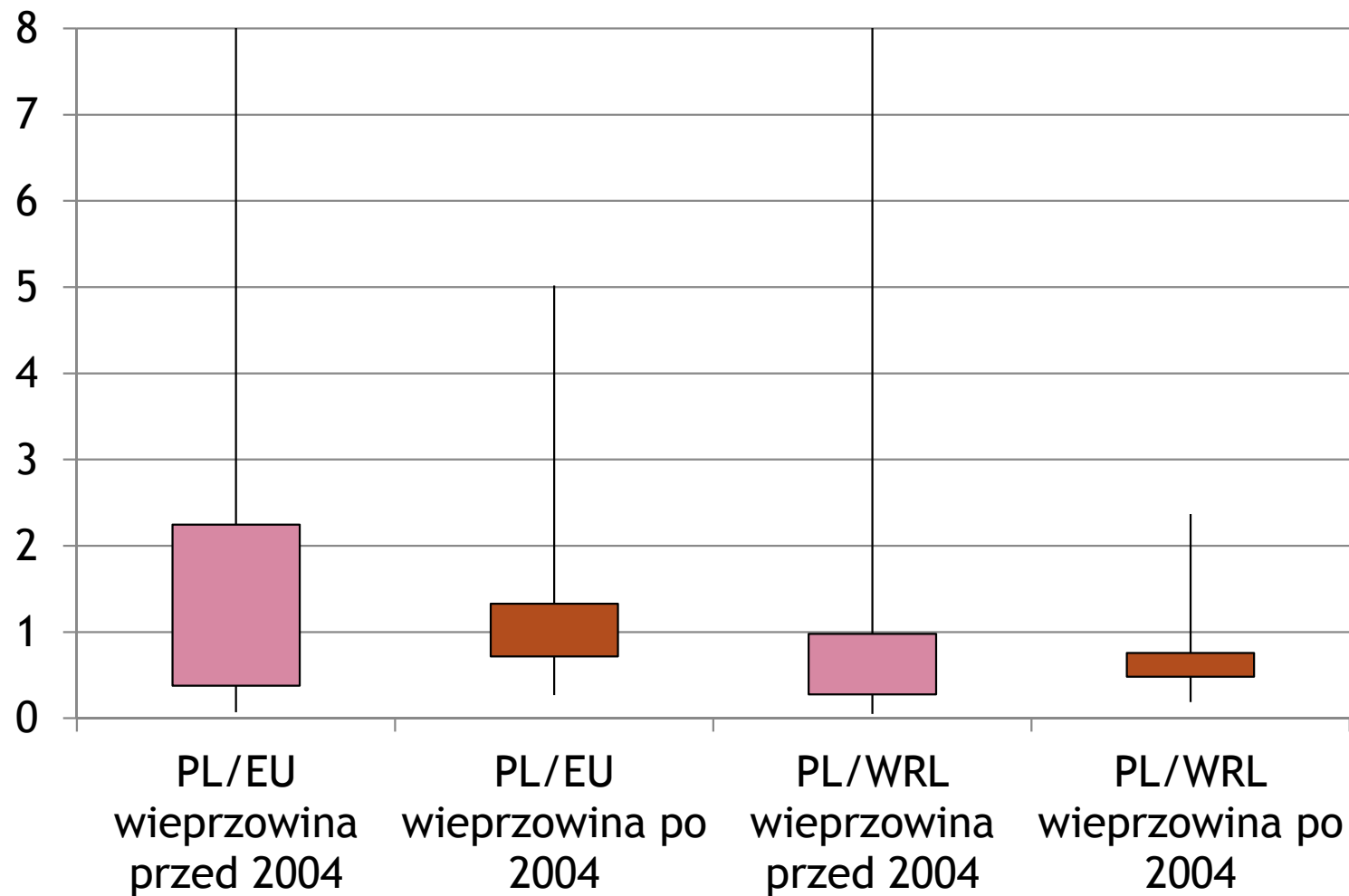
PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UE

PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UE

		1993-2003		2005-2014	
Cause	Effect	F Statistics	p value	F Statistics	p value
Germany	Poland	0,90334	0,553266	2,64472	0,003754
World	Poland	2,99286	0,054243	1,58542	0,112487
Poland	Germany	1,20116	0,294894	0,79572	0,683890
Poland	World	1,43667	0,242142	1,53650	0,128394

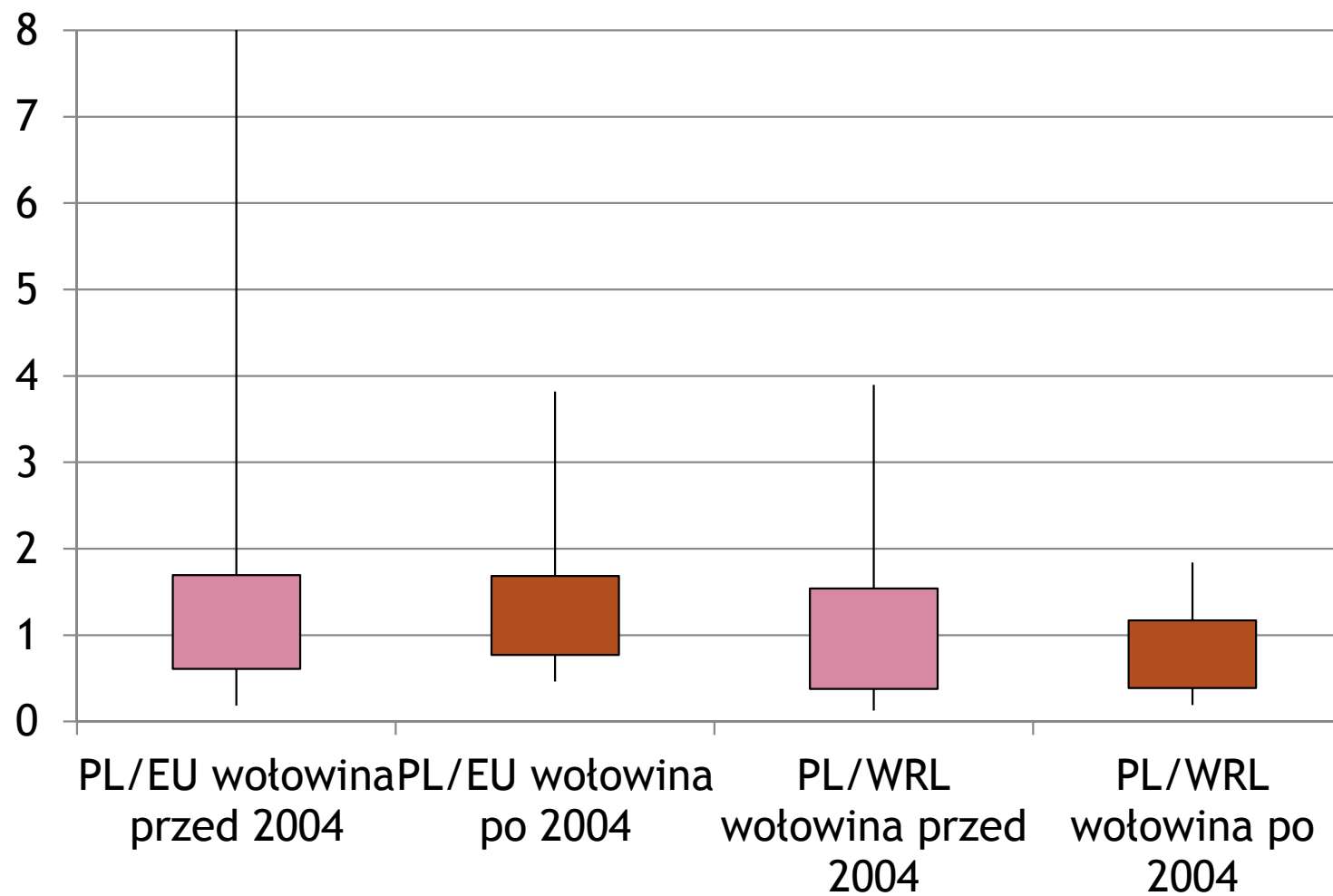
PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UE

PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UE

		1993-2003		2005-2014	
Cause	Effect	F Statistics	p value	F Statistics	p value
Germany	Poland	1,69944	0,060935	2,61218	0,010668
World	Poland	9,59518	0,00000	4,21051	0,00000
Poland	Germany	0,06805	0,934252	1,60292	0,128528
Poland	World	0,54432	0,742283	1,17018	0,333847

PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UE

PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UE

		1993-2003		2005-2014	
Cause	Effect	F Statistics	p value	F Statistics	p value
Germany	Poland	25,5915	0,00000	1,62426	0,0904642
World	Poland	0,854133	0,627281	1,01142	0,433952
Poland	Germany	1,02655	0,451337	1,25012	0,264956
Poland	World	1,9952	0,2395326	0,517275	0,840312

ZMIENNOŚĆ DOCHODÓW

- Porównanie zmienności wyników finansowych uzyskiwanych przez gospodarstwa prowadzące rachunkowość FADN w 5 państwach Unii Europejskiej:
 - Pierwszy okres - (1989-1997)
 - Drugi okres - (2004-2012)
 - 5 państw:
 - Niemcy, Hiszpania, Francja, Włochy, Wlk. Brytania

ZMIENNOŚĆ DOCHODÓW

- ◉ Gospodarstwa specjalizujące się w uprawach polowych

	Wzrost zmienności wart. produkcji (SE131)	Wzrost zmienności WDB (SE410)
Niemcy	55%	54%
Hiszpania	262%	189%
Francja	120%	343%
Włochy	426%	146%
Wlk. Brytania	144%	136%
średnia	202%	174%

ZMIENNOŚĆ DOCHODÓW

- ◉ Gospodarstwa specjalizujące się w uprawach ogrodniczych

	Wzrost zmienności wart. produkcji (SE131)	Wzrost zmienności WDB (SE410)
Niemcy	69%	80%
Hiszpania	220%	118%
Francja	140%	150%
Włochy	74%	59%
Wlk. Brytania	85%	81%
średnia	118%	98%

ZMIENNOŚĆ DOCHODÓW

- ◉ Gospodarstwa specjalizujące się w chowie zwierząt żywnych paszami objętościowymi

	Wzrost zmienności wart. produkcji (SE131)	Wzrost zmienności WDB (SE410)
Niemcy	122%	72%
Hiszpania	118%	65%
Francja	154%	78%
Włochy	106%	87%
Wlk. Brytania	58%	62%
średnia	112%	73%

PODSUMOWANIE (1/2)

- ◉ Nadrzędnym celem interwencji unijnej na rynkach rolnych pozostaje wciąż stabilizacja rynkowa
- ◉ Zmiana akcentów w unijnej polityce rolnej, skutkująca spadkiem środków przeznaczanych na stabilizację cen, sprawia, że rynki zbóż czy produktów mlecznych cechują się coraz wyższą zmiennością
- ◉ Wzrost ten jest nie tylko wynikiem obserwowanego w ostatniej dekadzie zwiększenia zmienności cen na rynkach światowych, na co wskazuje wzrost stosunku zmienności cen na rynkach unijnych w stosunku do cen na rynkach światowych

PODSUMOWANIE (2/2)

- ◉ Do spadku zmienności cen doszło na rynkach, które historycznie podlegały niewielkiej interwencji ze strony Unii Europejskiej (wieprzowina, drób)
- ◉ Dla polskich producentów przystąpienie do Unii Europejskiej wiązało się ze spadkiem zmienności cen uzyskiwanych za sprzedawane produkty rolne
- ◉ Wzrost zmienności cen najprawdopodobniej nie przekłada się na wzrost zmienności dochodów z uwagi na stabilizującą rolę dopłat bezpośrednich

Dziękuję za uwagę

